

ŽENEVSKA KONVENCIJA
O ZAŠČITI
CIVILNIH OSEB
MED VOJNO
Z DNE 12. AVGUSTA 1949

Podpisani pooblašчени predstavniki vlad, zastopanih na diplomatski konferenci, ki je potekala v Ženevi od 21. aprila do 12. avgusta 1949, so se z namenom sprejeti konvencijo o zaščiti civilnih oseb med vojno dogovorili:

I. DEL

SPLOŠNE DOLOČBE

1. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo spoštovale to konvencijo in zagotavljale, da se upošteva v vseh okoliščinah.

2. ČLEN

Poleg določb, ki se izvajajo že v miru, se ta konvencija uporablja v vsaki napovedani vojni ali vsakem drugem oboroženem spopadu, ki bi se lahko začel med dvema visokima pogodbenicama ali več visokimi pogodbenicami, tudi če katera od njih vojnega stanja ne prizna.

Konvencija se uporablja tudi v vseh primerih delne ali popolne okupacije ozemlja visoke pogodbenice, tudi če proti okupaciji ni oboroženega odpora.

Tudi če ena od sil v spopadu ni pogodbenica te konvencije, ta v medsebojnih odnosih še naprej zavezuje sile, ki so njene pogodbenice. Poleg tega jih konvencija zavezuje v razmerju do te sile, če ta njene določbe sprejema in uporablja.

3. ČLEN

V oboroženem spopadu, ki ni mednaroden in se začne na ozemlju ene od visokih pogodbenic, vsako stran v spopadu zavezujejo najmanj te določbe:

1. Z osebami, ki pri sovražnostih ne sodelujejo dejavno, vključno s pripadniki oboroženih sil, ki so odložili orožje, in tistimi, ki ne morejo sodelovati v boju zaradi bolezni, ran, pridržanja ali drugega vzroka, se vedno ravna človeško, brez razlikovanja glede na raso, barvo, vero ali prepričanje, spol, rojstvo, premoženjsko stanje ali kakršno koli drugo podobno merilo.

V zvezi z navedenimi osebami so in ostajajo vedno in povsod prepovedana ta dejanja:

- a) napad na življenje in telo, še posebej umori vseh vrst, pohabljenje, okrutno ravnanje in mučenje;
- b) jemanje talcev;
- c) napad na osebno dostojanstvo, še posebej zaničevalno in poniževalno ravnanje;
- d) izrekanje kazni in izvajanje usmrtitev brez predhodne sodbe pravilno ustanovljenega sodišča, ki zagotavlja vsa pravna jamstva, ki so pri civiliziranih narodih priznana kot nujna.

2. Ranjence in bolnike je treba zbrati in oskrbeti.

Nepristranska humanitarna organizacija, kot je Mednarodni odbor Rdečega križa, lahko stranem v spopadu ponudi svojo pomoč.

Strani v spopadu si poleg tega s posebnimi sporazumi prizadevajo v celoti ali delno uveljaviti tudi druge določbe te konvencije.

Uporaba predhodnih določb ne vpliva na pravni položaj strani v spopadu.

4. ČLEN

Konvencija ščiti osebe, ki se med spopadom ali okupacijo kadar koli in kakor koli znajdejo v rokah ene od strani v spopadu ali ene od okupacijskih sil, katerih državljani niso.

Konvencija ne ščiti državljanov države, ki je konvencija ne zavezuje. Državljeni nevtralne države, ki se znajdejo na ozemlju vojskujoče se države, in državljani države, ki je soudeležena pri vojskovanju, ne veljajo za zaščitene osebe, dokler ima država, katere državljani so, v državi, v katere rokah so, redno diplomatsko predstavništvo.

Določbe II. dela pa se uporabljajo širše, kot določa 13. člen.

Osebe, ki jih ščiti Ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949, Ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjencev, bolnikov in brodolomcev v oboroženih silah na morju z dne 12. avgusta 1949 ali Ženevska konvencija o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949, ne veljajo za zaščitene osebe v smislu te konvencije.

5. ČLEN

Kadar stran v spopadu utemeljeno sumi ali ugotovi, da se zaščitena oseba na njenem ozemlju ukvarja z dejavnostmi, ki ogrožajo varnost države, ta zaščitena oseba ni upravičena do uveljavljanja pravic in ugodnosti po tej konvenciji, saj bi tako uveljavljanje v njeno korist škodilo varnosti te države.

Če je zaščitena oseba na okupiranem ozemlju pridržana kot vohun ali saboter ali oseba, za katero se utemeljeno sumi, da se ukvarja z dejavnostjo, ki ogroža varnost okupacijske sile, se tej osebi, kadar vojaška varnost to brezpogojno zahteva, odvzame pravica do komuniciranja po tej konvenciji.

S temi osebami je vedno treba ravnati človeško, v primeru sojenja pa se jim ne sme odvzeti pravica do poštenega in rednega sojenja po tej konvenciji. Ob upoštevanju varnosti države ali okupacijske sile, odvisno od primera, se jim tudi čim prej vrnejo vse pravice in ugodnosti zaščiteneh oseb po tej konvenciji.

6. ČLEN

Ta konvencija se uporablja od začetka vsakega spopada ali okupacije, navedenih v 2. členu.

Na ozemlju strani v spopadu se ta konvencija preneha uporabljati po splošnem končanju vojaških operacij.

Na okupiranem ozemlju se ta konvencija preneha uporabljati leto dni po splošnem končanju vojaških operacij; če okupacijska sila na tem ozemlju izvaja naloge vlade, jo med okupacijo zavezujejo določbe 1. do 12., 27., 29. do 34., 47., 49., 51., 52., 53., 59., 61. do 77. in 143. člena te konvencije.

Za zaščitene osebe, osvobojene, repatriirane ali znova nastanjene po poteku teh rokov, se ta konvencija uporablja še naprej.

7. ČLEN

Visoke pogodbenice poleg sporazumov, ki jih izrecno določajo 11., 14., 15., 17., 36., 108., 109., 132., 133. in 149. člen, lahko sklenejo še druge posebne sporazume o vseh zadevah, ki jih je treba po njihovi presoji posebej urediti. Noben posebni sporazum ne sme neugodno vplivati na položaj zaščitene osebe, kot ga določa ta konvencija, niti omejevati pravic, ki jim jih priznava.

Zaščitene osebe uživajo ugodnosti po teh sporazumih, dokler se konvencija zanje uporablja, razen če navedeni ali poznejši sporazumi izrecno ne določajo nasprotno ali če ena ali druga stran v spopadu ne sprejme ugodnejših ukrepov v zvezi z njimi.

8. ČLEN

Zaščitene osebe se nikakor ne morejo niti delno niti v celoti odpovedati pravicam, ki jim jih zagotavljajo ta konvencija in morebitni posebni sporazumi iz prejšnjega člena.

9. ČLEN

Ta konvencija se uporablja v sodelovanju s silami zaščitnicami, katerih naloga je zavarovati interese strani v spopadu, in pod nadzorom teh sil. Za ta namen lahko sile zaščitnice poleg svojega diplomatskega ali konzularnega osebja iz vrst lastnih državljanov ali državljanov drugih nevtralnih sil imenujejo delegate. Odobri jih sila, s katero bodo opravljali svoje naloge.

Strani v spopadu kar najbolj omogočajo delo predstavnikov ali delegatov sil zaščitnic.

Predstavniki ali delegati sil zaščitnic nikakor ne smejo preseči svojih nalog po tej konvenciji. Zlasti upoštevajo nujne varnostne potrebe države, v kateri opravljajo svoje naloge.

10. ČLEN

Določbe te konvencije niso ovira za humanitarno delovanje Mednarodnega odbora Rdečega križa ali katere koli druge nepristranske humanitarne organizacije, ki gaodobrijo strani v spopadu, da se zaščitijo civilne osebe in se jim pomaga.

11. ČLEN

Visoke pogodbenice se lahko kadar koli dogovorijo, da opravljanje nalog, za katere so po tej konvenciji zavezane sile zaščitnice, zaupajo organizaciji, ki zagotavlja nepristranskost in učinkovitost.

Če po tej konvenciji zaščitene osebe iz kakršnega koli razloga ne uživajo pomoči sile zaščitnice ali druge organizacije iz prejšnjega odstavka ali jo prenehajo uživati, sila, ki jih pridržuje, zaprosi nevtralno državo ali tako organizacijo, da prevzame naloge, ki jih po tej konvenciji opravlja sila zaščitnica, ki jo imenujejo strani v spopadu.

Če zaščite teh oseb ni mogoče ustrezno zagotoviti, sila, ki jih pridržuje, ob upoštevanju določb tega člena zaprosi humanitarno organizacijo, kot je Mednarodni odbor Rdečega križa, ali sprejme njeno ponudbo, da prevzame humanitarne naloge, ki jih opravljajo sile zaščitnice po tej konvenciji.

Vsaka nevtralna sila ali organizacija, ki jo povabi ta sila ali ki se ponudi za ta namen, mora delovati z vso odgovornostjo do strani v spopadu, ki ji pripadajo osebe, zaščitene po tej konvenciji, in predložiti zadostna zagotovila, da je sposobna prevzeti ustrezne naloge in jih opravljati nepristransko.

Navedenih določb ni mogoče razveljaviti s posebnimi sporazumi med silami, od katerih se ena, pa čeprav le začasno, zaradi vojaških dogodkov, zlasti delne ali popolne okupacije svojega ozemlja, ne more svobodno pogajati z drugo silo ali njenimi zaveznicami.

Kadar koli se v tej konvenciji navede sila zaščitnica, se ta izraz nanaša tudi na organizacije, ki jo v smislu tega člena nadomeščajo.

Določbe tega člena se razširijo na in prilagodijo za državljane nevtralne države, ki so na

okupiranem ozemlju ali so se znašli na ozemlju vojskujoče se države, v kateri država, katere državljani so, nima rednega diplomatskega predstavništva.

12. ČLEN

Sile zaščitnice za rešitev nesoglasij ponudijo dobre usluge, kadar presodijo, da je to v korist zaščitene osebe, zlasti kadar se strani v spopadu ne morejo sporazumeti o uporabi ali razlagi določb te konvencije.

Za ta namen lahko vsaka sila zaščitnica na povabilo ene strani v spopadu ali na lastno pobudo predlaga stranem v spopadu sestanek njihovih predstavnikov, zlasti oblasti, odgovornih za zaščitene osebe, če je le mogoče na ustrezno izbranem nevtralnem ozemlju. Strani v spopadu morajo upoštevati v zvezi s tem dane predloge. Sile zaščitnice po potrebi lahko predlagajo stranem v spopadu v odobritev osebo, ki pripada nevtralni sili ali jo pooblasti Mednarodni odbor Rdečega križa, in je povabljen, da sodeluje na sestanku.

II. DEL

SPLOŠNA ZAŠČITA PREBIVALSTVA PRED NEKATERIMI POSLEDICAMI VOJNE

13. ČLEN

Določbe II. dela veljajo za celotno prebivalstvo držav v spopadu brez kakršnega koli razlikovanja, zlasti na podlagi rase, narodne pripadnosti, vere ali političnega prepričanja, in so namenjene ublažitvi trpljenja, ki ga povzroča vojna.

14. ČLEN

Visoke pogodbenice lahko že v miru, strani v spopadu pa po začetku sovražnosti na svojem ozemlju in po potrebi na okupiranih območjih ustanovijo bolnišnična in varna območja in kraje, organizirane tako, da pred učinki vojne zaščitijo ranjence in bolnike, starejše osebe, otroke, mlajše od petnajstih let, nosečnice in matere z otroki, mlajšimi od sedmih let.

Ob začetku ali med trajanjem sovražnosti te strani lahko sklenejo sporazume o vzajemnem priznavanju tako ustanovljenih območij in krajev. Za ta namen lahko uporabijo določbe iz osnutka sporazuma, priloženega tej konvenciji, s takimi spremembami, kot se jim zdijo potrebne.

Sile zaščitnice in Mednarodni odbor Rdečega križa lahko ponudijo svoje dobre usluge, da pomagajo pri ustanovitvi in priznanju teh bolnišničnih in varnih območij in krajev.

15. ČLEN

Vsaka stran v spopadu lahko neposredno ali prek nevtralne države ali humanitarne organizacije nasprotni strani predlaga, da se na območjih, kjer potekajo boji, ustanovijo nevtralna območja, katerih namen je brez razlikovanja zaščititi pred učinki vojne te osebe:

- a) ranjene in bolne borce ali neborce;

- b) civilne osebe, ki ne sodelujejo v sovražnostih in se med bivanjem na teh območjih ne ukvarjajo z nobeno vojaško dejavnostjo.

Kadar se strani v spopadu sporazumejo o zemljepisnem položaju, upravljanju predvidenega nevtralnega območja, njegovi preskrbi s hrano in nadzoru nad njim, se sklene pisni sporazum, ki ga podpišejo predstavniki strani v spopadu. Sporazum določi začetek in trajanje nevtralnosti območja.

16. ČLEN

Ranjenci, bolniki, onemogle osebe in nosečnice se še posebej zaščitijo in spoštujejo.

Kolikor je to mogoče zaradi vojaških razlogov, vsaka stran v spopadu podpre sprejete ukrepe za iskanje umrlih in ranjenih, pomoč brodolomcem in drugim osebam, izpostavljenim hudi nevarnosti, ter za njihovo zaščito pred plenjenjem in grdim ravnanjem.

17. ČLEN

Strani v spopadu si prizadevajo za sklenitev krajevnih dogovorov o evakuaciji ranjencev, bolnikov, onemoglih in starejših oseb, otrok in porodnic z obleganih ali obkoljenih območij ter za prehod verskega osebja vseh veroizpovedi, zdravstvenega osebja in medicinske opreme na njihovi poti na taka območja.

18. ČLEN

Civilnih bolnišnic za oskrbo ranjencev, bolnikov, onemoglih oseb in porodnic nikakor ni dovoljeno napadati, temveč jih strani v spopadu vedno spoštujejo in zaščitijo.

Države, udeležene v spopadu, vsem civilnim bolnišnicam izdajo potrdila, da so to civilne bolnišnice in se zgradbe, v katerih delujejo, ne uporabljajo za namene, zaradi katerih bi bila tem bolnišnicam v skladu z 19. členom lahko odvzeta zaščita.

Civilne bolnišnice se označijo z znakom iz 38. člena Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949, vendar le, če to dovoli država.

Kolikor je to mogoče zaradi vojaških razlogov, strani v spopadu sprejmejo potrebne ukrepe, da so razpoznavni znaki, ki označujejo civilne bolnišnice, dobro vidni sovražnim kopenskim, zračnim in pomorskimi silam, da se preprečijo morebitna sovražna dejanja.

Glede na nevarnosti, ki jih za bolnišnice lahko pomeni bližina vojaških ciljev, se priporoča, da se postavijo čim dlje od takih ciljev.

19. ČLEN

Zaščita, do katere so upravičene civilne bolnišnice, ne preneha, razen če se poleg tega, da opravljajo humanitarne naloge, uporabljajo tudi za sovražniku škodljiva dejanja. Zaščita v vseh ustreznih primerih lahko preneha šele potem, ko ni bilo upoštevano dano opozorilo, v katerem je določen razumen časovni rok.

Dejstvo, da se v teh bolnišnicah zdravijo ranjenci in bolniki oboroženih sil ali da sta v njih lahko orožje in strelivo, ki sta bila tem vojakom odvzeta in še nista bila predana pristojni službi, ne velja za sovražniku škodljivo dejanje.

20. ČLEN

Osebjem, katerega stalna in edina naloga je skrb za delovanje in upravljanje civilnih bolnišnic, vključno z osebjem, določenim za iskanje, premeščanje, prevažanje in oskrbo ranjenih in bolnih civilnih oseb, onemoglih oseb in porodnic, se spoštuje in zaščiti.

Na okupiranih ozemljih in območjih vojaških operacij se to osebjem prepozna na podlagi identifikacijske izkaznice, ki potrjuje status imetnika ter vsebuje njegovo fotografijo in suhi žig pristojne oblasti, ter vodoodpornega označevalnega rokavnega traku, ki ga med opravljanjem svojih nalog nosi na levi roki. Ta rokavni trak izda država, na njem pa je znak iz 38. člena Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

Drugo osebjem, ki skrbi za delovanje in upravljanje civilnih bolnišnic, se spoštuje in zaščiti ter ima pravico, da med opravljanjem svojih nalog nosi rokavni trak pod pogoji iz tega člena. Identifikacijska izkaznica navaja naloge, ki jih te osebe opravljajo.

Uprava vsake bolnišnice vodi sprotno posodobljen seznam osebja, ki je vedno na voljo pristojnim oblastem svoje države ali okupacijske sile.

21. ČLEN

Prevozi ranjenih in bolnih civilnih oseb, onemoglih oseb in porodnic z vozili in bolnišničnimi vlaki po kopnem ali s temu namenjenimi plovili po morju se spoštujejo in zaščitijo enako kakor bolnišnice iz 18. člena ter s soglasjem države označijo z razpoznavnim znakom iz 38. člena Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

22. ČLEN

Zrakoplovi, ki se uporabljajo izključno za premestitev ranjenih in bolnih civilnih oseb, onemoglih oseb in porodnic ter za prevoz zdravstvenega osebja in opreme, se ne napadajo, ampak jim strani v spopadu pustijo, da letijo na višini, v času in po rutah, o katerih se te strani v spopadu posebej dogovorijo.

Zrakoplovi so lahko označeni z razpoznavnim znakom iz 38. člena Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

Če ni dogovorjeno drugače, so preleti čez sovražnikovo ozemlje ali ozemlje, ki ga je sovražnik okupiral, prepovedani.

Zrakoplovi upoštevajo vsak ukaz za pristanek. Po takem pristanku in morebitnem pregledu zrakoplova in tistih, ki so v njem, zrakoplov lahko nadaljuje polet.

23. ČLEN

Vsaka visoka pogodbenica dovoli prost prehod vseh pošilk zdravil in medicinskih pripomočkov, bolnišničnega materiala ter predmetov, ki so potrebni za opravljanje verskih obredov, namenjenih samo civilnim osebam druge, čeprav sovražne visoke pogodbenice. Prav tako dovoli prost prehod vseh pošilk nujno potrebnih živil, oblek in okrepčil, namenjenih otrokom do petnajstega leta starosti, nosečnicam in porodnicam.

Visoka pogodbenica dovoli prost prehod pošilk iz prejšnjega odstavka le, če meni, da ni nikakršnega resnega razloga za strah:

- a) da bi se pošiljke preusmerile od njihovega namembnega kraja,
- b) da nadzor ne bi bil učinkovit ali
- c) da bi sovražnik pošiljke uporabil za zadovoljitev svojih vojaških ali gospodarskih potreb, tako

da bi jih zamenjal za blago, ki bi ga sicer moral nabaviti ali proizvesti, ali da bi tako pridobil material, sredstva ali zmogljivosti za proizvodnjo takega blaga.

Sila, ki dovoli prehod pošilk, navedenih v prvem odstavku tega člena, lahko kot pogoj za tako dovolitev zahteva, da razdeljevanje uporabnikom na kraju samem nadzorujejo sile zaščitnice.

Take pošiljke se odpošljejo čim prej, sila, ki dovoljuje njihov prost prehod, pa ima pravico predpisati tehnične pogoje, pod katerimi se prehod dovoli.

24. ČLEN

Strani v spopadu s potrebnimi ukrepi zagotovijo, da otroci, mlajši od petnajstih let, ki so zaradi vojne osiroteli ali so ločeni od svojih družin, niso prepuščeni sami sebi in da se jim vedno omogočijo vzdrževanje, opravljanje verskih obredov in izobraževanje. Njihovo izobraževanje, če je le mogoče, izvajajo osebe s podobno kulturno tradicijo.

Strani v spopadu med trajanjem spopada omogočijo sprejem teh otrok v nevtralni državi s soglasjem sile zaščitnice, če obstaja, pri čemer se zagotovi spoštovanje načel iz prvega odstavka.

Poleg tega si prizadevajo, da je mogoče vse otroke, mlajše od dvanajstih let, identificirati z identifikacijsko ploščico, ki jo ti otroci nosijo, ali kako drugače.

25. ČLEN

Vsem osebam na ozemlju strani v spopadu ali na ozemlju, ki ga je ta okupirala, se omogoči, da članom svoje družine, kjer koli so, pošiljajo izključno osebna sporočila in sporočila od njih tudi prejemajo. Sporočila se hitro in brez nepotrebne zamude odpošljejo naprej.

Če družinsko dopisovanje z redno pošto zaradi okoliščin postane težavno ali nemogoče, se strani v spopadu, na katere se to nanaša, obrnejo na nevtralnega posrednika, kot je osrednja agencija iz 140. člena, in po posvetu z njim določijo, kako bodo zagotovile izpolnjevanje svojih obveznosti pod najboljšimi možnimi pogoji, zlasti s sodelovanjem z nacionalnimi društvi Rdečega križa (Rdečega polmeseca, Rdečega leva in sonca).

Če strani v spopadu menijo, da je treba družinsko dopisovanje omejiti, predpišejo obvezno uporabo standardnih obrazcev, ki vsebujejo petindvajset prosto izbranih besed, in omejijo število poslanih obrazcev na enega na mesec.

26. ČLEN

Vsaka stran v spopadu olajša medsebojno iskanje članov zaradi vojne razkropljenih družin, ki želijo obnoviti stike in se, če je le mogoče, srečati. Še posebej spodbuja delo organizacij, ki opravljajo to nalogo, pod pogojem, da so zanjo sprejemljive in delujejo v skladu z njenimi varnostnimi pravili.

III. DEL

POLOŽAJ ZAŠČITENIH OSEB IN RAVNANJE Z NJIMI

I. ODDELEK

SKUPNE DOLOČBE ZA OZEMLJA STRANI

V SPOPADU IN OKUPIRANA OZEMLJA

27. ČLEN

Zaščitene osebe imajo vedno pravico, da se spoštujejo njihova osebnost, čast, družinske pravice, verska prepričanja in obredi, navade in običaji. Z njimi je treba vedno ravnati človeško in jih zaščititi zlasti pred kakršnim koli nasiljem ali grožnjami, žalitvami in radovedno javnostjo.

Ženske je treba zlasti zaščititi pred vsakim napadom na njihovo čast, še posebej pred posilstvom, prisilno prostitucijo in kakršnim koli nespodobnim dejanjem.

Brez poseganja v določbe, ki se nanašajo na zdravstveno stanje, starost in spol zaščitene osebe, stran v spopadu, pod oblastjo katere so zaščitene osebe, ravna z vsemi zaščitnimi osebami enako brez kakršnega koli razlikovanja, zlasti na podlagi rase, vere ali političnega prepričanja.

Strani v spopadu lahko v zvezi z zaščitnimi osebami uporabljajo take nadzorne ali varnostne ukrepe, kot so lahko potrebni zaradi vojne.

28. ČLEN

Prisotnost zaščitene osebe se ne sme zlorabiti za zavarovanje posameznih mest ali območij pred vojaškimi operacijami.

29. ČLEN

Stran v spopadu, v rokah katere so zaščitene osebe, je odgovorna za ravnanje svojih zastopnikov s temi osebami ne glede na njihovo morebitno osebno odgovornost.

30. ČLEN

Zaščitnim osebam se zagotovi vse potrebno za pošiljanje prošenj silam zaščitnicam, Mednarodnemu odboru Rdečega križa, nacionalnim društvom Rdečega križa (Rdečega polmeseca, Rdečega leva in sonca) države, v kateri so, pa tudi vsem organizacijam, ki bi jim lahko pomagale.

Oblasti tem organizacijam zagotovijo vse potrebno za to v okviru omejitev zaradi vojaških razlogov ali varnostnih vidikov.

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, ali okupacijska sila poleg obiskov delegatov sil zaščitnic in Mednarodnega odbora Rdečega križa iz 143. člena čim bolj olajša tudi obiske predstavnikov drugih organizacij, ki želijo ponuditi duhovno in materialno pomoč tem osebam.

31. ČLEN

Nad zaščitnimi osebami se ne izvaja nikakršna fizična ali psihična prisila, da bi od njih ali tretjih oseb pridobili podatke.

32. ČLEN

Visoke pogodbenice se posebej dogovorijo, da nobena od njih ne bo sprejela nobenega ukrepa, ki bi lahko povzročil telesno trpljenje ali iztrebljanje zaščitene osebe, ki so v njihovih rokah. Ta prepoved ne velja samo za umor, mučenje, telesno kaznovanje, pohabljenje in medicinske ali znanstvene poskuse, ki niso nujno potrebni zaradi zdravljenja zaščitene osebe, ampak tudi za vse

druge oblike surovega ravnanja civilnih ali vojaških oseb.

33. ČLEN

Nobena zaščitena oseba ne sme biti kaznovana za kršitev, ki je ni storila. Skupinsko kaznovanje in ukrepi zastraševanja ali teroriziranja so prepovedani.

Plenjenje je prepovedano.

Povračilni ukrepi proti zaščitenim osebam in njihovi lastnini so prepovedani.

34. ČLEN

Jemanje talcev je prepovedano.

II. ODDELEK

TUJCI NA OZEMLJU STRANI V SPOPADU

35. ČLEN

Vse zaščitene osebe, ki želijo zapustiti ozemlje na začetku spopada ali med njim, imajo pravico, da to storijo, razen če je njihov odhod v nasprotju z nacionalnimi interesi države. Njihove prošnje za zapustitev ozemlja se rešujejo v rednem postopku, odločitev pa se sprejme čim prej. Osebe, ki jim je dovoljeno zapustiti ozemlje, si lahko zagotovijo potrebna sredstva za potovanje in s seboj vzamejo razumno količino osebnih predmetov in predmetov za osebno rabo.

Osebe, ki jim ni dovoljeno zapustiti ozemlja, imajo pravico zahtevati, da tako zavrnitev čim prej prouči pristojno sodišče ali upravno telo, ki ga za to ustanovi sila, ki pridržuje te osebe.

Predstavnikom sile zaščitnice se na zaprosilo sporočijo razlogi za zavrnitev katere koli prošnje za zapustitev ozemlja in čim prej tudi imena vseh oseb, ki jim ni bilo dovoljeno zapustiti ozemlja, razen če to preprečujejo varnostni razlogi ali če temu ugovarjajo udeležene osebe.

36. ČLEN

Odhodi, dovoljeni po prejšnjem členu, se opravijo v zadovoljivih varnostnih, higienskih, zdravstvenih in prehranskih razmerah. Vse z odhodom povezane stroške, nastale po zapustitvi ozemlja sile, ki pridržuje zaščitene osebe, krije ciljna država ali pri nastanitvi v nevtralni državi sila, katere državljan je zaščitena oseba. Izvedbene podrobnosti v zvezi s tako preselitvijo se po potrebi lahko uredijo s posebnimi sporazumi med temi silami.

Navedeno ne posega v posebne sporazume o izmenjavi in repatriaciji svojih državljanov, ki so v sovražnikovih rokah, ki jih lahko sklenejo strani v spopadu.

37. ČLEN

Z zaščitenimi osebami, ki so v priporu ali prestajajo kazen zapora, se ravna človeško.

Takoj po izpustitvi smejo te osebe zaprositi, da zapustijo ozemlje v skladu s prejšnjimi členi.

38. ČLEN

Razen posebnih ukrepov, sprejetih na podlagi te konvencije, zlasti 27. in 41. člena, položaj zaščitениh oseb načeloma še naprej urejajo določbe o tujcih v miru. Vedno se jim dodelijo te pravice:

1. omogoči se jim prejemanje posamične ali skupinske pomoči, ki se jim lahko pošlje;
2. glede na njihovo zdravstveno stanje se jim zagotovi enaka zdravstvena in bolnišnična oskrba kot državljanom te države;
3. smejo opravljati svoje verske obrede in prejemati duhovno pomoč verskega osebja svoje veroizpovedi;
4. če prebivajo na območju, ki je še posebej izpostavljeno vojnim nevarnostim, se jim enako kot državljanom te države dovoli, da se preselijo s tega območja;
5. otroci, mlajši od petnajstih let, nosečnice in matere otrok, mlajših od sedmih let, so deležni enake prednostne obravnave kot državljanji te države.

39. ČLEN

Zaščitениm osebам, ki so zaradi vojne izgubile pridobitno delo, se omogoči, da najdejo plačano delo. Njihove možnosti za zaposlitev so ob upoštevanju varnostnih vidikov in določb 40. člena enake tistim, ki jih imajo državljanji sile, na ozemlju katere so te zaščitene osebe.

Kadar stran v spopadu nadzira zaščiteno osebo tako, da se ta oseba ne more sama vzdrževati, zlasti če zaradi varnostnih razlogov ne more najti plačane zaposlitve pod razumnimi pogoji, ta stran v spopadu zagotovi njeno vzdrževanje in vzdrževanje oseb, ki so od te osebe odvisne.

Zaščitene osebe lahko vedno prejemajo sredstva od svoje države, sile zaščitnice ali dobrodelnih društev iz 30. člena.

40. ČLEN

Zaščitene osebe je mogoče prisiliti k delu le v enaki meri kot državljane strani v spopadu, na ozemlju katere so te zaščitene osebe.

Če so zaščitene osebe državljani sovražne države, se lahko prisilijo le k delu, ki je običajno potrebno za zagotavljanje hrane, zatočišča, oblačil, prevoza in zdravja ljudi ter ni neposredno povezano z izvajanjem vojaških operacij.

V primerih iz prejšnjih dveh odstavkov so zaščitene osebe, ki so prisiljene k delu, deležne enakih delovnih razmer in enakih zaščitnih ukrepov kot domači delavci, zlasti glede plačila, delovnih ur, obleke in opreme, predhodnega usposabljanja in odškodnine za nesreče pri delu in poklicne bolezni.

Pri kršitvi navedenih določb smejo zaščitene osebe v skladu s 30. členom uveljaviti svojo pravico do pritožbe.

41. ČLEN

Če sila, v rokah katere so zaščitene osebe, meni, da so nadzorni ukrepi iz te konvencije neustrezni, ne sme uporabiti nadzornega ukrepa, ki je strožji kot ukrep prisilnega bivanja ali internacije v skladu z določbami 42. in 43. člena.

Pri uporabi drugega odstavka 39. člena za osebe, ki morajo zapustiti svoj običajni kraj prebivališča na podlagi odločitve o prisilnem bivanju v nekem drugem kraju, sila, ki jih pridržuje, kar najbolj upošteva standarde blaginje, določene v IV. oddelku III. dela te konvencije.

42. ČLEN

Internacija ali prisilno bivanje zaščitene osebe se lahko odredi le, če je to nujno zaradi varnosti sile, ki te osebe pridržuje.

Če katera koli oseba prek predstavnikov sile zaščitnice prostovoljno zahteva internacijo in je ta zaradi njenega položaja potrebna, jo sila, v rokah katere je, internira.

43. ČLEN

Katera koli zaščitena oseba, ki je bila internirana ali poslana na prisilno bivanje, ima pravico zahtevati, da tak ukrep čim prej prouči pristojno sodišče ali upravno telo, ki ga za to ustanovi sila, ki pridržuje to osebo. Če internacija ali prisilno bivanje obveljata, sodišče ali upravno telo redno in najmanj dvakrat na leto obravnava zadevo te osebe z namenom, da se prvotna odločitev spremeni v njeno korist, če okoliščine to dopuščajo.

Če zaščitene osebe temu ne nasprotujejo, sila, ki jih pridržuje, sili zaščitnici čim prej sporoči imena zaščitene osebe, ki so bile internirane ali poslane na prisilno bivanje, ali osebe, ki so bile oproščene internacije ali prisilnega bivanja. Sili zaščitnici se pod enakimi pogoji čim prej sporočijo tudi odločitve sodišč ali teles iz prvega odstavka tega člena.

44. ČLEN

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, pri uporabi nadzornih ukrepov, navedenih v tej konvenciji, z begunci, ki jih v resnici ne ščiti nobena vlada, ne ravna kot s sovražnimi tujci le zato, ker so pravno državljani sovražne države.

45. ČLEN

Zaščitene osebe se ne predajo sili, ki ni pogodbenica te konvencije.

Ta določba nikakor ne ovira repatriacije zaščitene osebe ali njihove vrnitve v državo prebivališča po končanju sovražnosti.

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, jih lahko preda le sili, ki je pogodbenica te konvencije, potem ko se prepriča o njeni pripravljenosti in sposobnosti za uporabo te konvencije. Če so zaščitene osebe predane pod takimi pogoji, je za uporabo te konvencije odgovorna sila, ki jih je sprejela, dokler so pod njenim nadzorom. Če ta sila ne izvaja določb te konvencije glede katerega koli pomembnega vidika, sila, ki ji je predala zaščitene osebe, potem ko jo je o tem uradno obvestila sila zaščitnica, sprejme učinkovite ukrepe za izboljšanje stanja ali zahteva vrnitev zaščitene osebe. To zahtevo je treba upoštevati.

Zaščitena oseba nikakor ne sme biti predana državi, v kateri bi se lahko utemeljeno bala preganjanja zaradi svojega političnega ali verskega prepričanja.

Določbe tega člena ne ovirajo izročitve zaščitene osebe, obdolženih kršitev po splošnem kazenskem pravu, na podlagi pogodb o izročanju, sklenjenih pred začetkom sovražnosti.

46. ČLEN

Če se niso ukinili že prej, se omejevalni ukrepi, sprejeti v zvezi z zaščitnimi osebami, preklicajo čim prej po končanju sovražnosti.

Omejevalni ukrepi v zvezi z njihovim premoženjem se v skladu z zakonodajo sile, ki pridržuje

zaščitene osebe, prekličejo čim prej po končanju sovražnosti.

III. ODDELEK

OKUPIRANA OZEMLJA

47. ČLEN

Zaščitene osebe, ki so na okupiranem ozemlju, ne smejo biti v nobenem primeru kakor koli prikrajšane za ugodnosti iz te konvencije zaradi kakršne koli spremembe, ki nastane v ustanovah ali vladi tega ozemlja zaradi okupacije ozemlja, niti zaradi kakršnega koli sporazuma, ki ga sklenejo oblasti okupiranih ozemelj in okupacijska sila, niti zaradi priključitve celotnega okupiranega ozemlja ali njegovega dela tej sili.

48. ČLEN

Zaščitene osebe, ki niso državljani sile, katere ozemlje je okupirano, ga smejo zapustiti ob upoštevanju določb 35. člena, odločitve o tem pa se sprejmejo po postopku, ki ga vzpostavi okupacijska sila v skladu s tem členom.

49. ČLEN

Nasilne posamične ali množične premestitve in tudi deportacija zaščiteneh oseb z okupiranega ozemlja na ozemlje okupacijske sile ali ozemlje katere koli druge države, okupirano ali ne, so prepovedane ne glede na to, kaj je povod zanje.

Okupacijska sila kljub temu lahko v celoti ali delno evakuira neko območje, če to zahteva varnost prebivalstva ali nujni vojaški razlogi. Take evakuacije ne smejo vključevati preselitve zaščiteneh oseb z okupiranega ozemlja, razen kadar se taki preselitvi v resnici ni mogoče izogniti. Tako evakuirane osebe je treba vrniti v njihove domove, takoj ko se na območju končajo sovražnosti.

Okupacijska sila, ki izvaja take preselitve ali evakuacije, kar najbolj zagotovi primerno nastanitev zaščiteneh oseb in tudi, da se premestitev opravi v zadovoljivih higienskih, zdravstvenih, varnostnih in prehranskih razmerah ter da se člani iste družine ne ločijo.

Silo zaščitnico je treba obvestiti o vsaki premestitvi in evakuaciji, takoj ko sta opravljeni.

Okupacijska sila ne pridržuje zaščiteneh oseb na območju, ki je posebej izpostavljeno vojnim nevarnostim, razen če tega ne zahteva varnost prebivalstva ali skrajno nujni vojaški razlogi.

Okupacijska sila ne deportira ali premesti dela svojega civilnega prebivalstva na ozemlje, ki ga je okupirala.

50. ČLEN

Okupacijska sila v sodelovanju z državnimi in lokalnimi oblastmi omogoči ustrezno delovanje vseh ustanov, ki se ukvarjajo z oskrbo in izobraževanjem otrok.

Okupacijska sila stori vse potrebno, da omogoči identifikacijo otrok in registracijo njihovih staršev. Nikakor ne sme spremeniti njihovega osebnega položaja niti jih ne sme vključiti v formacije ali sebi podrejene organizacije.

Če lokalne ustanove niso primerne za to, okupacijska sila zagotovi, da otroke, ki so osiroteli ali so ločeni od svojih staršev zaradi vojne in zanje ne more ustrezno skrbeti bližnji sorodnik ali prijatelj, če je le mogoče, vzdržujejo in izobražujejo osebe njihove narodne pripadnosti, jezika in vere.

Poseben oddelek urada, ustanovljen v skladu s 136. členom, je odgovoren za sprejetje vseh potrebnih ukrepov za identifikacijo otrok, katerih identiteta je nezanesljiva. Vedno se zabeležijo vsi podatki o njihovih starših ali drugih bližnjih sorodnikih, če so na voljo.

Okupacijska sila ne ovira uporabe prednostnih ukrepov v zvezi s hrano, zdravstveno oskrbo in zaščito pred učinki vojne, ki so bili sprejeti pred okupacijo v korist otrok, mlajših od petnajstih let, nosečnic in mater otrok, mlajših od sedmih let.

51. ČLEN

Okupacijska sila ne sme prisiliti zaščitene osebe k služenju v njenih oboroženih ali pomožnih silah. Prepovedan je vsak pritisk ali propaganda, katere cilj je prostovoljno vključevanje.

Okupacijska sila sme prisiliti k delu samo zaščitene osebe, starejše od osemnajstih let, in to samo k delu, ki je nujno za potrebe okupacijske vojske ali javnih služb ali za zagotavljanje hrane, zatočišča, oblačil, prevoza ali zdravlja prebivalstva okupirane države. Zaščitene osebe se ne smejo prisiliti k nobenemu delu, ki bi jih obvezovalo k sodelovanju v vojaških operacijah. Okupacijska sila ne sme prisiliti zaščitene osebe, da s silo varuje infrastrukturo, kjer opravljajo prisilno delo.

Delo se opravlja samo na okupiranem ozemlju, kjer so osebe, katerih storitve se zahtevajo. Vsaka taka oseba se, če je le mogoče, zadrži na kraju njene običajne zaposlitve. Delavci so za svoje delo pošteno plačani, delo pa je sorazmerno z njihovimi telesnimi in umskimi sposobnostmi. Zakonodaja, ki velja v okupirani državi ter se nanaša na delovne razmere in zaščitne ukrepe, zlasti v zvezi s plačilom, delovnim časom, opremo, predhodnim usposabljanjem in odškodnino za nesreče pri delu in poklicne bolezni, velja tudi za zaščitene osebe, ki so določene za delo iz tega člena.

Prisilna delovna dolžnost nikakor ne sme privedi do mobilizacije delavcev v vojaško ali polvojaško organizacijo.

52. ČLEN

Nobena pogodba, dogovor ali predpis ne posega v pravico delavca, da na predstavnike sile zaščitnice naslovi zahtevo za njeno posredovanje, ne glede na to, ali ta delavec dela prostovoljno ali ne, in ne glede na to, kje je.

Prepovedani so vsi ukrepi za povzročitev nezaposlenosti ali omejitev možnosti dela na okupiranem ozemlju, da bi delavce tako pripravili do dela za okupacijsko silo.

53. ČLEN

Okupacijska sila ne sme uničevati nepremičnin ali premičnin, ki posamično ali skupno pripadajo posameznikom ali državi ali drugim državnim organom, socialnim ali združenim organizacijam, razen če je to nujno zaradi vojaških operacij.

54. ČLEN

Okupacijska sila ne sme spremeniti položaja javnih uslužbencev ali sodnikov na okupiranih ozemljih ali proti njim uporabljati sankcij, prisilnih ukrepov ali jih diskriminirati, če zaradi ugovora vesti ne opravljajo svojih nalog.

Ta prepoved ne posega v uporabo drugega odstavka 51. člena. Ne vpliva na pravico okupacijske sile, da javne uslužbenke odstrani z delovnega mesta.

55. ČLEN

Okupacijska sila je dolžna z vsemi razpoložljivimi sredstvi zagotavljati hrano, zdravila in medicinske pripomočke za prebivalstvo; če viri na okupiranem ozemlju ne zadoščajo, uvozi zlasti potrebna živila, zaloge zdravil in medicinskih pripomočkov ter druge predmete.

Okupacijska sila ne sme zaseči živil, predmetov ali zdravil in medicinskih pripomočkov, ki so na voljo na okupiranem ozemlju, razen za potrebe okupacijskih sil in upravnega osebja, vendar le ob upoštevanju potreb civilnega prebivalstva. Okupacijska sila ob upoštevanju določb drugih mednarodnih konvencij zagotovi, da se zaseženo blago pošteno plača.

Sila zaščitnica ima vedno pravico preveriti stanje živil, zdravil in medicinskih pripomočkov na okupiranih ozemljih, razen kadar so potrebnečasne omejitve zaradi nujnih vojaških potreb.

56. ČLEN

Na okupiranem ozemlju je okupacijska sila dolžna v sodelovanju z državnimi in lokalnimi oblastmi z vsemi razpoložljivimi sredstvi zagotoviti in vzdrževati zdravstvene in bolnišnične ustanove ter službe, javno zdravje in higieno, predvsem s sprejetjem in uporabo profilaktičnih in preventivnih ukrepov, ki so potrebni za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni in epidemij. Zdravstvenemu osebju vseh ravni se dovoli opravljanje njegovih nalog.

Če se na okupiranem ozemlju ustanovijo nove bolnišnice in pristojni organi okupirane države tam ne delujejo, jih okupacijske oblasti po potrebi priznajo, kot določa 18. člen. Okupacijske oblasti v podobnih okoliščinah priznajo tudi bolnišnično osebje in prevozna sredstva v skladu z določbami 20. in 21. člena.

Okupacijska sila pri sprejemanju in izvajanju zdravstvenih in higienskih ukrepov upošteva moralne in etične vrednote prebivalstva okupiranega ozemlja.

57. ČLEN

Okupacijska sila lahko zaseže civilne bolnišnice samo začasno in le v nujnih primerih za oskrbo ranjenih in bolnih vojakov, in to pod pogojem, da se pravočasno in ustrezno zagotovita oskrba in zdravljenje bolnikov ter zadovoljijo potrebe civilnega prebivalstva po bolnišničnem zdravljenju.

Material in zaloge civilnih bolnišnic se ne smejo zaseči, dokler se potrebujejo za civilno prebivalstvo.

58. ČLEN

Okupacijska sila dovoli verskemu osebju, da zagotavlja duhovno pomoč članom svoje verske skupnosti.

Okupacijska sila sprejme pošiljke knjig in predmetov za verske potrebe ter omogoči njihovo razdeljevanje na okupiranem ozemlju.

59. ČLEN

Če je prebivalstvo okupiranega ozemlja ali del tega prebivalstva nezadostno oskrbljen, okupacijska sila sprejme programe pomoči za to prebivalstvo in z vsemi razpoložljivimi sredstvi omogoči njihovo izvedbo.

Ti programi, ki jih lahko izvajajo države ali nepristranske humanitarne organizacije, kot je Mednarodni odbor Rdečega križa, vključujejo predvsem zagotavljanje pošilk živil, zdravil, medicinskih pripomočkov in oblačil.

Vse pogodbenice dovolijo prost prehod teh pošilk in zagotovijo njihovo zaščito.

Sila, ki dovoli prost prehod pošiljk, namenjenih na ozemlje, ki ga je okupirala nasprotna stran v spopadu, ima pravico, da pošiljke pregleda, uredi njihov prehod po predpisanem voznem redu in predpisanih poteh ter od sile zaščitnice dobi zadovoljivo zagotovilo, da so te pošiljke namenjene pomoči potrebnemu prebivalstvu in se ne bodo uporabile za korist okupacijske sile.

60. ČLEN

Pošiljke pomoči nikakor ne razbremenijo okupacijske sile njenih odgovornosti, ki jih ima na podlagi 55., 56. in 59. člena. Okupacijska sila nikakor ne uporabi pošiljk pomoči za druge namene, razen v nujnih primerih za korist prebivalstva okupiranega ozemlja in s soglasjem sile zaščitnice.

61. ČLEN

Razdeljevanje pošiljk pomoči iz prejšnjih členov se opravi v sodelovanju s silo zaščitnico in pod njenim nadzorom. Ta dolžnost se na podlagi sporazuma med okupacijsko silo in silo zaščitnico lahko prenese na nevtralno silo, Mednarodni odbor Rdečega križa ali katero koli drugo nepristransko humanitarno organizacijo.

Te pošiljke se na okupiranem ozemlju oprostijo vseh dajatev, davkov ali carin, razen če so potrebni zaradi interesa gospodarstva tega ozemlja. Okupacijska sila omogoči hitro razdelitev teh pošiljk.

Vse pogodbenice si prizadevajo, da se dovolita brezplačen prehod in prevoz pošiljk pomoči, namenjenih na okupirana ozemlja.

62. ČLEN

Ob upoštevanju nujnih varnostnih razlogov smejo zaščitene osebe na okupiranih ozemljih prejemati posamezne poslane jim pošiljke pomoči.

63. ČLEN

Ob upoštevanju začasnih in izrednih ukrepov, ki jih je zaradi nujnih varnostnih razlogov uvedla okupacijska sila:

- a) lahko priznana nacionalna društva Rdečega križa (Rdečega polmeseca, Rdečega leva in sonca) nadaljujejo svoje dejavnosti v skladu z načeli Rdečega križa, določenimi na mednarodnih konferencah Rdečega križa. Tudi druga društva za pomoč lahko nadaljujejo svoje humanitarne dejavnosti pod podobnimi pogoji;
- b) okupacijska sila ne sme zahtevati nobenih sprememb osebja ali strukture teh društev, ki bi lahko vplivale na navedene dejavnosti.

Enaka načela se uporabljajo za dejavnosti in osebje posebnih nevojaških organizacij, ki že obstajajo ali se lahko ustanovijo zaradi zagotavljanja življenjskih razmer civilnega prebivalstva z vzdrževanjem ključnih javnih služb, razdeljevanjem pomoči in organizacijo reševanja.

64. ČLEN

Kazenska zakonodaja na okupiranem ozemlju ostane veljavna; okupacijska sila jo lahko

razveljavi ali začasno razveljavi le, kadar ogroža njeno varnost ali ovira uporabo te konvencije. Ob upoštevanju zadnjega in zaradi nujnosti zagotavljanja učinkovitega delovanja pravosodja sodišča na okupiranem ozemlju še naprej delujejo v zvezi z vsemi kršitvami, ki jih zajema navedena zakonodaja.

Okupacijska sila za prebivalce okupiranega ozemlja lahko uporabi določbe, ki so ključne za izpolnjevanje njenih obveznosti po tej konvenciji ter za zagotavljanje urejenega upravljanja ozemlja in varnosti okupacijske sile, pripadnikov in premoženja okupacijskih sil ali uprave pa tudi ustanov in oskrbovalnih poti, ki jih uporablja.

65. ČLEN

Kazenske določbe, ki jih sprejme okupacijska sila, začnejo veljati šele, ko se objavijo in sporočijo prebivalstvu v njihovem jeziku. Te določbe nimajo retroaktivnega učinka.

66. ČLEN

Okupacijska sila obdolžence zaradi kršitve kazenskih določb, ki jih je razglasila na podlagi drugega odstavka 64. člena, lahko izroči svojim pravilno ustanovljenim nepolitičnim vojaškim sodiščem pod pogojem, da zasedajo na okupiranem ozemlju. Pritožbena sodišča, če je le mogoče, zasedajo na okupiranem ozemlju.

67. ČLEN

Sodišča uporabljajo samo tiste zakonske določbe, ki so se uporabljale pred storitvijo kršitve in so v skladu s splošnimi pravnimi načeli, zlasti načelom sorazmernosti kazni. Sodišča upoštevajo dejstvo, da obdolženec ni državljan okupacijske sile.

68. ČLEN

Zaščitene osebe, ki storijo kršitev samo zato, da bi škodovala okupacijski sili, pri čemer to dejanje ni napad na življenje ali telo pripadnikov okupacijskih sil ali uprave niti ne povzroči resne splošne nevarnosti in večje škode na premoženju okupacijskih sil ali uprave ali na infrastrukturi, ki jo te sile ali uprava uporabljajo, se lahko kaznujejo z internacijo ali običajnim zaporom, če je trajanje take internacije ali zavora sorazmerno s težo storjene kršitve. Pri takih kršitvah je internacija ali zapor edini ukrep za odvzem prostosti zaščitnim osebam. Sodišča iz 66. člena te konvencije lahko kazen zavora po lastni presoji spremenijo v enako dolgo internacijo.

Na podlagi kazenskih določb, ki jih razglasi okupacijska sila v skladu s 64. in 65. členom, se zaščiteni osebi lahko izreče smrtna kazen le, če je kriva vohunstva, hude sabotaže vojaške infrastrukture okupacijske sile ali naklepnih dejanj, ki so povzročila smrt ene osebe ali več oseb, pod pogojem, da je zakonodaja okupiranega ozemlja, ki je veljala pred okupacijo, za take kršitve določala smrtno kazen.

Smrtna kazen se zaščitni osebi ne sme izreči, če sodišče ni posebej opozorjeno na dejstvo, da obdolženec ni državljan okupacijske sile in ji zato ni dolžan biti lojaln.

Smrtna kazen se ne sme izreči zaščitni osebi, ki je ob storitvi kršitve mlajša od osemnajstih let.

69. ČLEN

Čas, ki ga zaščitena oseba, obdolžena kršitve, prebije v priporu, se vedno všteje v izrečeno kazen zavora.

70. ČLEN

Okupacijska sila zaščitenim osebam ne sme odvzeti prostosti, jih preganjati ali obsoditi za dejanja, storjena pred okupacijo ali med njeno začasno prekinitvijo, ali za mnenja, izražena pred okupacijo ali med njeno začasno prekinitvijo, razen za kršitve vojnega prava in običajev vojne.

Državljeni okupacijske sile, ki so pred začetkom sovražnosti poiskali zatočišče na ozemlju okupirane države, se ne smejo prijeti, preganjati, obsoditi ali deportirati z okupiranega ozemlja, razen zaradi kršitev, storjenih po začetku sovražnosti, ali kršitev po splošnem pravu, storjenih pred začetkom sovražnosti, ki bi po pravu okupirane države upravičile izročitev v miru.

71. ČLEN

Pristojna sodišča okupacijske sile ne izrečejo nobene sodbe brez predhodnega rednega sojenja.

Obdolženci, ki jih okupacijska sila preganja, se o podrobnostih obtožbe takoj pisno obvestijo v jeziku, ki ga razumejo, in čim prej privedejo pred sodišče. Sila zaščitnica se obvesti o vseh postopkih, ki jih okupacijska sila začne proti zaščitenim osebam v zvezi z obtožbami, ki vključujejo smrtno kazen ali kazen dveh ali več let zapora; sili zaščitnici se omogoči, da kadar koli pridobi informacije o poteku teh postopkov. Poleg tega ima sila zaščitnica pravico, da na zahtevo pridobi vse podatke o teh postopkih in o vseh drugih postopkih, ki jih okupacijska sila začne proti zaščitenim osebam.

Obvestilo sili zaščitnici iz drugega odstavka se pošlje takoj, sila zaščitnica pa ga mora vsekakor dobiti tri tedne pred dnevom prve obravnave. Če se na začetku sojenja ne predloži dokaz, da se določbe tega člena v celoti spoštujejo, se sojenje ne nadaljuje. Obvestilo vsebuje te podatke:

- a) opis obdolženca;
- b) kraj bivanja ali pripora;
- c) opis obtožbe ali obtožb (z navedbo kazenskih določb, na katerih temeljijo);
- d) navedbo sodišča, ki bo obravnavalo zadevo;
- e) kraj in datum prve obravnave.

72. ČLEN

Obdolženci imajo pravico predstaviti dokaze v svojo obrambo in povabiti priče. Imajo pravico do pomoči odvetnika ali zagovornika po lastni izbiri, ki jih lahko prosto obiskuje in ima na voljo vse potrebno za pripravo obrambe.

Če obdolženec ni izbral odvetnika ali zagovornika, mu ga lahko zagotovi sila zaščitnica. Če obdolženec odgovarja na hudo obtožbo, sile zaščitnice pa ni, mu odvetnika ali zagovornika z njegovim soglasjem zagotovi okupacijska sila.

Obdolžencem med preiskavo in obravnavo na sodišču pomaga tolmač, razen če se mu prostovoljno odrečejo. Imajo pravico, da tolmaču kadar koli ugovarjajo ali zahtevajo njegovo zamenjavo.

73. ČLEN

Obsojenec ima pravico do pritožbe, določene z zakonodajo, ki jo uporablja sodišče. V celoti ga je

treba poučiti o njegovi pravici do vložitve pritožbe ali prošnje in o roku, v katerem to lahko stori.

Če je mogoče, se kazenski postopek, ki ga določa ta oddelek, uporablja za pritožbe. Kadar zakonodaja, ki jo uporablja sodišče, ne določa pritožbe, ima obsojenec pravico, da v zvezi z razsodbo in kaznijo vloži prošnjo pri pristojnem organu okupacijske sile.

74. ČLEN

Predstavniki sile zaščitnice se imajo pravico udeležiti sojenja kateri koli zaščiteni osebi, razen če je obravnava izjemoma zaprta za javnost zaradi varnosti okupacijske sile, ki o tem uradno obvesti silo zaščitnico. Sila zaščitnica se uradno obvesti o datumu in kraju sojenja.

Sili zaščitnici se čim prej sporoči vsaka sodba, s katero se izreka smrtna kazen ali kazen dveh ali več let zapora, in njena obrazložitev. Obvestilo vsebuje sklic na obvestilo, poslano v skladu z 71. členom, in pri zaporni kazni kraj, v katerem se bo kazen prestajala. Sodišče vodi tudi evidenco drugih sodb, ki je predstavnikom sile zaščitnice na voljo za vpogled. Pri smrtni kazni ali kazni dveh ali več let zapora začnejo roki za vložitev pritožbe teči, potem ko sila zaščitnica prejme obvestilo o sodbi.

75. ČLEN

Osebam, obsojenim na smrt, se nikakor ne odvzame pravica do prošnje za pomilostitev ali odlog izvršitve smrtne kazni.

Nobena smrtna kazen se ne izvrši pred potekom najmanj šestih mesecev od dneva, ko sila zaščitnica prejme obvestilo o pravnomočni sodbi, ki potrjuje smrtno kazen, ali sklep, s katerim se zavrne prošnja za pomilostitev ali odlog izvršitve smrtne kazni.

V posameznih primerih se obdobje šestih mesecev, za katero se odloži izvršitev smrtne kazni, lahko skrajša v izrednih razmerah, ki vključujejo organizirano ogrožanje varnosti okupacijske sile ali njenih oboroženih sil, pod pogojem, da se sila zaščitnica vedno obvesti o skrajšanem obdobju in ima možnost, da pristojnim okupacijskim oblastem v razumnem roku poda izjavo v zvezi s smrtno kaznijo.

76. ČLEN

Zaščitene osebe, ki so obdolžene kršitev, se pridržijo v priporu v okupirani državi, kjer tudi prestajajo kazen, če so obsojene. Če je mogoče, se ločijo od drugih pridržanih oseb, zagotovita pa se jim ustrezna hrana in higiena, da ostanejo zdravi, ki sta najmanj enaki hrani in higieni v zaporih okupirane države.

Zagotovi se jim zdravstvena oskrba, ki jo zahteva njihovo zdravstveno stanje.

Te osebe imajo pravico tudi do duhovne oskrbe, ki jo lahko zahtevajo.

Ženske se zaprejo v ločene prostore in so pod neposrednim nadzorom žensk.

Z mladoletniki je treba ravnati še posebej skrbno.

Zaščitene osebe, ki so v priporu, imajo pravico, da jih obiščejo delegati sile zaščitnice in Mednarodnega odbora Rdečega križa v skladu z določbami 143. člena.

Te osebe imajo pravico prejeti najmanj en paket pomoči na mesec.

77. ČLEN

Zaščitene osebe, ki so obdolžene kršitev ali so jih obsodila sodišča na okupiranem ozemlju, se po koncu okupacije skupaj z ustreznimi spisi predajo oblastem osvobojenega ozemlja.

78. ČLEN

Če okupacijska sila meni, da je treba zaradi nujnih varnostnih razlogov sprejeti varnostne ukrepe v zvezi z zaščitnimi osebami, jih v skrajnem primeru lahko pošlje na prisilno bivanje ali jih internira.

Odločitve o prisilnem bivanju ali internaciji se sprejmejo po rednem postopku, ki ga predpiše okupacijska sila v skladu z določbami te konvencije. Ta postopek vključuje pravico udeleženih strani do pritožbe. Odločitve o pritožbah se sprejmejo v najkrajšem možnem času. Če je odločitev potrjena, jo pristojno telo, ki ga ustanovi okupacijska sila, redno, če je le mogoče vsakih šest mesecev, preverja.

Za zaščitene osebe, ki so poslane na prisilno bivanje in morajo zato zapustiti svoje domove, velja 39. člen te konvencije brez kakršnih koli omejitev.

IV. ODDELEK

PRAVILA O RAVNANJU Z INTERNIRANCI

I. POGLAVJE

SPLOŠNE DOLOČBE

79. ČLEN

Strani v spopadu internirajo zaščitene osebe samo v skladu z določbami 41., 42., 43., 68. in 78. člena.

80. ČLEN

Interniranci ohranijo polno pravno sposobnost in uveljavljajo pravice v skladu s svojim položajem.

81. ČLEN

Strani v spopadu, ki internirajo zaščitene osebe, so jim dolžne zagotoviti brezplačno vzdrževanje in zdravstveno oskrbo, ki jo zahteva njihovo zdravstveno stanje.

Dovoljen ni noben odbitek od sredstev, plač ali terjatev internirancev zaradi plačila teh stroškov.

Sila, ki pridržuje internirance, zagotovi vzdrževanje oseb, ki so odvisne od njih, če te osebe nimajo ustreznih sredstev za preživljanje ali se niso sposobne same preživljati.

82. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, jih, kolikor je to mogoče, nastani po narodni pripadnosti, jeziku in običajih. Interniranci, ki so državljani iste države, se ne smejo ločiti od drugih le zato, ker govorijo drug jezik.

Člani iste družine, zlasti starši in otroci, so med internacijo nastanjeni v istem kraju interniranja, razen če je začasna ločitev potrebna zaradi dela, zdravstvenih razlogov ali uveljavljanja določb iz IX. poglavja tega oddelka. Interniranci lahko zahtevajo, da se njihovi otroci, ki so ostali na prostosti brez starševskega varstva, internirajo skupaj z njimi.

Kadar je le mogoče, se člani iste družine nastanijo v istih prostorih, ločeno od drugih internirancev, pri čemer se jim omogoči primerno družinsko življenje.

II. POGLAVJE

KRAJI INTERNIRANJA

83. ČLEN

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, ne določi krajev interniranja na območjih, ki so posebej izpostavljena vojnim nevarnostim.

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, sovražnim silam prek sil zaščitnic sporoči vse koristne informacije o zemljepisni legi krajev interniranja.

Kadar koli je to mogoče zaradi vojaških razlogov, se internacijska taborišča označijo s črkama IC, ki morata biti podnevi jasno vidni iz zraka. Te sile se lahko dogovorijo tudi o drugačnem načinu označevanja. Tako smejo biti označena le internacijska taborišča.

84. ČLEN

Internirance je treba nastaniti in oskrbovati ločeno od vojnih ujetnikov in oseb, ki jim je bila odvzeta prostost iz drugih razlogov.

85. ČLEN

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, mora sprejeti vse potrebne in možne ukrepe, s katerimi zagotovi, da se zaščitene osebe ob internaciji nastanijo v zgradbah ali četrtih, v katerih so zagotovljene primerne higienske in zdravstvene razmere ter zaščita pred vremenskimi vplivi in učinki vojne. Stalni kraji interniranja nikakor niso na nezdravih območjih ali območjih, kjer je podnebje škodljivo za internirance. Če je območje, na katerem je zaščitena oseba začasno internirana, nezdravo ali je njegovo podnebje škodljivo za njeno zdravje, se ta oseba, takoj ko je to mogoče, premesti v ustreznejši kraj interniranja.

Prostori so popolnoma zaščiteni pred vlago, ustrezno ogrevani in osvetljeni, zlasti od mraka do ugašanja luči. Spalnice so dovolj prostorne in dobro prezračene, interniranci pa imajo na voljo ustrezno posteljnino in dovolj odej glede na podnebje, svojo starost, spol in zdravstveno stanje.

Interniranci imajo podnevi in ponoči na voljo sanitarije, ki ustrezajo higienskimi merilom in se stalno čistijo. Zagotovi se jim dovolj vode in mila za dnevno osebno higieno in pranje perila; za ta namen se jim zagotovijo ustrezna oprema in prostori. Na voljo so tudi prhe ali kopalne kadi. Za pranje in čiščenje se jim zagotovi potreben čas.

Kadar je treba internirane ženske, ki niso članice družinske skupnosti, izjemoma in začasno nastaniti v istem kraju interniranja kot moške, se jim obvezno zagotovijo ločene spalnice in sanitarije.

86. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, jim ne glede na njihovo versko pripadnost zagotovi primerne prostore za opravljanje njihovih verskih obredov.

87. ČLEN

V vsakem kraju interniranja se namestijo kantine, razen če so na voljo druge ustrezne možnosti.

Njihov namen je omogočiti internirancem nakup živil in predmetov za vsakdanjo rabo, vključno z milom in tobakom, po cenah, ki niso višje od krajevnih tržnih cen, za izboljšanje njihovega osebnega počutja in udobja.

Dobiček kantin se vplačuje v sklad za pomoč, ki se ustanovi v vsakem kraju interniranja in upravlja v korist oseb, interniranih v tem kraju. Odbor internirancev iz 102. člena ima pravico preverjati upravljanje kantine in navedenega sklada.

Kadar se kraj interniranja zapre, se sredstva iz sklada za pomoč prenesejo v sklad za pomoč v drugem kraju interniranja, namenjen internirancem z istim državljanstvom, ali če takega kraja ni, v osrednji sklad za pomoč, ki se upravlja v korist vseh internirancev, ki jih pridržuje ista sila. Pri splošni osvoboditvi dobiček zadrži sila, ki je osebe pridrževala, razen če se sile, na katere se to nanaša, ne dogovorijo drugače.

88. ČLEN

V vseh krajih interniranja, ki so izpostavljeni letalskim napadom in drugim vojnim nevarnostim, se zgradi dovolj ustreznih zaklonišč, ki zagotavljajo potrebno zaščito. Ob alarmu se internirancem omogoči čim hitrejši dostop do zaklonišč, razen tistim, ki ostanejo zaradi zaščite svojih prostorov pred navedenimi nevarnostmi. Zanje veljajo vsi zaščitni ukrepi, sprejeti v korist prebivalstva.

V krajih interniranja se sprejmejo vsi potrebni previdnostni ukrepi za zaščito pred požarom.

III. POGLAVJE

HRANA IN OBLAČILA

89. ČLEN

Internirancem se zagotovijo obroki hrane, ki so ustrezni glede količine, kakovosti in raznovrstnosti, da se ohrani dobro zdravstveno stanje internirancev in prepreči podhranjenost. Upoštevajo se tudi prehranske navade internirancev.

Internirancem se omogoči, da si sami pripravljajo kakršno koli dodatno hrano, če jo imajo.

Internirancem se zagotovi dovolj pitne vode. Dovoljena je uporaba tobaka.

Interniranci, ki delajo, dobivajo dodatne obroke hrane glede na delo, ki ga opravljajo.

Nosečnice, doječe matere in otroci, mlajši od petnajstih let, dobivajo dodatno hrano glede na njihove fiziološke potrebe.

90. ČLEN

Ob pridržanju se internirancem omogoči, da si priskrbijo potrebna in pozneje po potrebi dodatna oblačila, obutev in spodnje perilo. Če interniranci glede na vremenske razmere nimajo dovolj oblačil niti nimajo možnosti, da si jih priskrbijo, jim jih brezplačno zagotovi sila, ki jih pridržuje.

Oblačila, ki jih internirancem zagotovi sila, ki jih pridržuje, in zunanje oznake na njihovih oblačilih so taki, da jih ne spravljajo v zadrego ali izpostavljajo posmehu.

Delavci prejmejo ustrezna delovna oblačila, vključno z zaščitno obleko, kadar koli to zahteva njihovo delo.

IV. POGLAVJE

HIGIENA IN ZDRAVSTVENA OSKRBA

91. ČLEN

Vsak kraj interniranja ima primerno ambulantno, ki jo vodi usposobljen zdravnik in v kateri interniranci lahko dobijo potrebno oskrbo in ustrezno predpisano dieto. Za bolnike z nalezljivimi ali duševnimi boleznimi se uredijo izolacijski oddelki.

Porodnice in hudo bolne internirance ali bolnike, ki potrebujejo posebno zdravljenje, kirurški poseg ali bolnišnično oskrbo, sprejme vsaka ustanova, ki jim lahko zagotovi ustrezno zdravljenje, pri čemer njihova oskrba ne sme biti slabša kot oskrba drugega prebivalstva.

Internirance, če je le mogoče, neguje zdravstveno osebje njihove narodne pripadnosti

Internirancem se ne sme preprečiti pregled pri zdravstvenih oblasteh. Zdravstvene oblasti sile, ki pridržuje zaščitene osebe, vsakemu internirancu, ki je bil zdravljen, na njegovo zahtevo izdajo uradno potrdilo o njegovi bolezni ali poškodbi ter trajanju in načinu zdravljenja. Dvojniki tega potrdila se pošlje osrednji agenciji iz 140. člena.

Zdravljenje, vključno z vsemi potrebnimi pripomočki za vzdrževanje dobrega zdravstvenega stanja internirancev, zlasti zobnimi in drugimi protezami ter očali, je za internirance brezplačno.

92. ČLEN

Interniranci so najmanj enkrat na mesec zdravstveno pregledani. Ti pregledi so namenjeni zlasti spremljanju splošnega zdravstvenega stanja, prehrane in čistoče internirancev ter odkrivanju nalezljivih bolezni, zlasti tuberkuloze, malarije in spolno prenosljivih bolezni. Vključujejo zlasti merjenje telesne teže vsakega interniranca in najmanj enkrat na leto rentgenski pregled.

V. POGLAVJE

VERske, UMSKE IN TELESNE DEJAVNOSTI

93. ČLEN

Interniranci so pri opravljanju svojih verskih dolžnosti, vključno z udeležbo pri verskih obredih, popolnoma svobodni pod pogojem, da upoštevajo disciplinska pravila, ki so jih predpisale oblasti, ki jih pridržujejo.

Internirano versko osebje sme za člane svoje skupnosti svobodno opravljati verske obrede. Sila, ki pridržuje internirance, versko osebje pravično razporedi po različnih krajih interniranja, v katerih so interniranci, ki govorijo isti jezik in so iste vere. Če je verskega osebja premalo, mu sila, ki pridržuje internirance, omogoči gibanje iz enega kraja interniranja v drug kraj, tudi tako, da mu zagotovi prevozna sredstva, in mu dovoli obiskovati internirance, ki so v bolnišnici. Versko osebje si o zadevah v zvezi s svojimi nalogami lahko prosto dopisuje z verskimi oblastmi države, v kateri so pridržani, če je mogoče, pa tudi z mednarodnimi verskimi organizacijami svoje veroizpovedi. Tako dopisovanje se ne šteje za del kvote iz 107. člena. Kljub temu zanj veljajo določbe 112. člena.

Kadar interniranci nimajo na voljo pomoči verskega osebja svoje veroizpovedi ali je verskega osebja premalo, lahko lokalne verske oblasti iste veroizpovedi v dogovoru s silo, ki pridržuje internirance, imenujejo člana verskega osebja veroizpovedi, ki ji pripadajo interniranci, ali če je z vidika ustrezne veroizpovedi sprejemljivo, člana verskega osebja podobne vere ali usposobljenega laika. Ta oseba uživa ugodnosti, ki ji pripadajo zaradi nalog, ki jih je prevzela. Tako imenovane osebe upoštevajo vsa pravila glede discipline in varnosti, ki jih določi sila, ki pridržuje internirance.

94. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, spodbuja njihove umske, izobraževalne, rekreacijske in športne dejavnosti, pri čemer se vsak od njih svobodno odloči, ali bo pri teh dejavnostih sodeloval ali ne. Sila, ki pridržuje internirance, sprejme vse možne ukrepe za zagotavljanje opravljanja teh dejavnosti, zlasti z zagotovitvijo primernih prostorov.

Internirancem se zagotovi vse potrebno za nadaljevanje ali začetek novega študija. Otrokom in mladini se zagotovi izobraževanje; lahko hodijo v šolo v kraju interniranja ali zunaj njega.

Interniranci imajo možnost telesne vadbe, ukvarjanja s športom in igrami na prostem. Za to se v vseh krajih interniranja zagotovi dovolj odprtih prostorov. Za otroke in mladino se namenijo posebna igrišča.

95. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, jih zaposli kot delavce le, če to sami želijo. Prisilno delo zaščitene osebe, ki ni internirana, bi pomenilo kršitev 40. ali 51. člena te konvencije, delo na delovnih mestih, ki so sramotilna ali ponižujoča, pa je vedno prepovedano.

Interniranci lahko po končanem šesttedenskem delu kadar koli prenehajo delati po osem dnevnem odpovednem roku.

Te določbe ne omejujejo pravice sile, ki pridržuje internirance, da zaposli internirane zdravnike, zobozdravnike ali drugo zdravstveno osebje, da v okviru svoje poklicne dejavnosti pomagajo osebam, ki so internirane z njimi, ali da zaposli internirance za opravljanje upravnih in vzdrževalnih del v krajih interniranja in pri kuhinjskih ali drugih gospodinjskih opravilih ali od njih zahteva, da opravljajo naloge v zvezi z zaščito internirancev pred zračnim bombardiranjem ali drugimi vojnimi nevarnostmi. Od nobenega interniranca se ne sme zahtevati, da opravlja dela, za katera je po mnenju vojaškega zdravnika telesno nezmožen.

Sila, ki pridržuje internirance, je v celoti odgovorna za delovne razmere, zdravstveno oskrbo, izplačilo plač in zagotavljanje odškodnin vsem zaposlenim internirancem za nesreče pri delu in poklicne bolezni. Standardi, ki so predpisani za delovne razmere in odškodnino, so v skladu z notranjo zakonodajo in drugimi predpisi ter prakso in nikakor niso nižji od tistih, ki se uporabljajo za enako delo na istem območju. Plačilo za opravljeno delo se pravično določi s posebnimi sporazumi med interniranci, silo, ki jih pridržuje, in po potrebi drugimi delodajalci ob upoštevanju obveznosti sile, ki pridržuje internirance, da jih brezplačno vzdržuje in jim zagotavlja zdravstveno oskrbo, ki jo zahteva njihovo zdravstveno stanje. Interniranci, ki stalno opravljajo dela, navedena v tretjem odstavku tega člena, prejemajo od sile, ki jih pridržuje, pošteno plačilo. Delovne razmere in odškodnine za nesreče pri delu in poklicne bolezni za te internirance niso manj ugodne od tistih, ki veljajo za enako delo na istem območju.

96. ČLEN

Vse delovne enote ostanejo del kraja interniranja in so od njega odvisne. Pristojne oblasti sile, ki pridržuje internirance, in poveljnik kraja interniranja so odgovorni za spoštovanje določb te konvencije v delovnih enotah. Poveljnik vodi sprotno posodobljen seznam delovnih enot, ki so mu podrejene, in ga pošlje delegatom sile zaščitnice, Mednarodnega odbora Rdečega križa in drugih humanitarnih organizacij, ki lahko obiščejo kraje interniranja.

VI. POGLAVJE

OSEBNA LASTNINA IN FINANČNA SREDSTVA

97. ČLEN

Interniranci smejo zadržati predmete za osebno rabo. Denar, čeki, vrednostni papirji itd. in dragocenosti, ki jih imajo pri sebi, se jim lahko odvzamejo samo v skladu z ustaljenim postopkom. Zanje se jim izda podrobno potrdilo.

Zneski se plačajo na račun vsakega interniranca, kot določa 98. člen. Ti zneski se ne smejo zamenjati v drugo valuto, razen če tako določa zakonodaja, ki velja na ozemlju, na katerem je lastnik interniran, ali če interniranec soglaša s tem.

Predmeti, ki imajo zlasti osebno ali čustveno vrednost, se ne smejo odvzeti.

Internirano žensko lahko preišče samo ženska.

Pri osvoboditvi ali repatriaciji se internirancem vrnejo vsi predmeti, denar in druge dragocenosti, ki so jim bili odvzeti med internacijo, razen predmetov ali zneskov, ki jih na podlagi veljavne zakonodaje zadrži sila, ki jih pridržuje, morebitni saldo v dobro na njihovem računu pa se jim izplača v denarju v skladu z 98. členom. Če se internirančeva lastnina tako zadrži, lastnik prejme podrobno potrdilo.

Družinski ali osebni dokumenti, ki jih imajo interniranci, se jim ne smejo odvzeti brez izdaje potrdila. Interniranci ne smejo nikoli biti brez osebnih dokumentov. Če jih nimajo, jim oblasti, ki jih pridržujejo, izdajo posebne dokumente, ki do konca internacije veljajo za njihove osebne dokumente.

Interniranci imajo lahko pri sebi določen znesek v gotovini ali v obliki nakupovalnih bonov, ki jim omogoča nakupovanje.

98. ČLEN

Vsi interniranci redno prejemajo sredstva, ki zadoščajo za nakup blaga in predmetov, kot so tobak, toaletne potrebščine itd. Ta sredstva so lahko v obliki dobroimetja ali nakupovalnih bonov.

Poleg tega interniranci lahko prejemajo sredstva od sile, ki ji pripadajo, sil zaščitnic, organizacij, ki jim morda pomagajo, ali svojih družin, pa tudi dohodek iz svojega premoženja v skladu z zakonodajo sile, ki jih pridržuje. Višina sredstev, ki jo odobri sila, ki ji interniranci pripadajo, je enaka za vse skupine internirancev (onemogli, bolni, nosečnice itd.), teh sredstev pa ta sila ne sme dodeliti niti jih ne sme sila, ki pridržuje internirance, razdeljevati na podlagi kakršne koli diskriminacije med interniranci, ki jo prepoveduje 27. člen te konvencije.

Sila, ki pridržuje internirance, za vsakega od njih odpre račun, na katerega se nakazujejo sredstva iz tega člena, plače, ki jih interniranec zasluži, in denarne pošiljke, ki jih prejme, v dobro pa se zabeležijo tudi vsote, ki se mu odvzamejo in bi mu bile lahko na voljo po zakonodaji, ki velja na ozemlju, kjer je interniran. Internirancem se v skladu z veljavno zakonodajo na tem ozemlju zagotovi vse potrebno za pošiljanje denarja svojcem in drugim osebam, ki so odvisne od njih. S svojega računa lahko dvignejo zneske za osebne izdatke v okviru omejitev, kakor jih določi sila, ki jih pridržuje. Vedno se jim omogoči vpogled v njihov račun in pridobitev izpiska računa. Sili zaščitnici se na zahtevo zagotovi izpis stanja na računu, ki spremlja interniranca ob premestitvi.

VII. POGLAVJE

UPRAVA IN DISCIPLINA

99. ČLEN

Vsak kraj interniranja je pod oblastjo odgovornega častnika rednih vojaških sil ali uradnika redne civilne uprave sile, ki pridržuje zaščitene osebe. Častnik ali uradnik, ki je odgovoren za kraj interniranja, mora imeti izvod te konvencije v uradnem jeziku ali enem od uradnih jezikov svoje države in je odgovoren za njeno uporabo. Osebe, ki nadzoruje internirance, je poučeno o določbah te konvencije in sprejetih upravnih ukrepih, ki zagotavljajo njeno uporabo.

Besedilo te konvencije in besedila posebnih sporazumov, sklenjenih na podlagi te konvencije, se izobesijo v kraju interniranja v jeziku, ki ga interniranci razumejo, ali pa jih ima odbor internirancev.

Predpisi, ukazi, obvestila in objave vseh vrst se sporočijo internirancem in so izobešeni v kraju interniranja v jeziku, ki ga interniranci razumejo.

Vsi ukazi in povelja, namenjeni posameznim internirancem, so v jeziku, ki ga ti razumejo.

100. ČLEN

Disciplinska ureditev v krajih interniranja je v skladu s humanitarnimi načeli in nikakor ne vsebuje pravil, ki internirancem nalagajo telesne napore, nevarne za njihovo zdravje, ali vključujejo telesno ali moralno viktimizacijo. Prepovedano je tetoviranje in vtiskanje znakov ali znamenj na telo zaradi identificiranja.

Še posebej so prepovedani dolgotrajno stanje in poimensko klicanje, kaznovanje z drilom, vojaške vaje in manevri ter zmanjšanje obrokov hrane.

101. ČLEN

Interniranci imajo pravico, da pri oblasteh, pod oblastjo katerih so, vlagajo prošnje v zvezi z internacijskimi razmerami, v katerih živijo.

Interniranci imajo tudi pravico, da se brez omejitev prek odbora internirancev, ali če se jim zdi potrebno, tudi neposredno obrnejo na predstavnike sile zaščitnice glede vseh zadev v zvezi z internacijskimi razmerami, zaradi katerih se pritožujejo.

Prošnje in pritožbe se takoj nespremenjene pošljejo naprej; tudi če se izkažejo za neutemeljene, ne smejo biti povod za kaznovanje.

Odbori internirancev lahko predstavnikom sile zaščitnice pošiljajo redna poročila o razmerah v krajih interniranja in o potrebah internirancev.

102. ČLEN

V vsakem kraju interniranja interniranci vsakih šest mesecev svobodno in s tajnim glasovanjem volijo člane odbora, pooblašcene, da jih zastopajo pred silo, ki jih pridržuje, silami zaščitnicami, Mednarodnim odborom Rdečega križa in vsako drugo organizacijo, ki jim lahko pomaga. Člani odbora so lahko znova izvoljeni.

Tako izvoljeni interniranci prevzamejo svoje naloge šele potem, ko njihovo izvolitev potrdijo oblasti, ki jih pridržujejo. Razlogi za vse morebitne zavrnitve ali razrešitve se sporočijo silam zaščitnicam.

103. ČLEN

Odbori internirancev skrbijo za telesno, duševno in umsko dobro počutje internirancev.

Če se interniranci odločijo, da bodo vzpostavili vzajemno pomoč, so za to pristojni odbori, ki to nalogo opravljajo poleg posebnih nalog, za katere so zadolženi na podlagi drugih določb te konvencije.

104. ČLEN

Od članov odbora internirancev se ne zahteva, da opravljajo še druga dela, če bi to otežilo opravljanje njihovih nalog.

Člani odbora internirancev lahko iz vrst internirancev imenujejo pomočnike, ki jih potrebujejo. Zagotovi se jim vse potrebno, zlasti delna svoboda gibanja, ki jo potrebujejo za opravljanje svojih nalog (obiski delovnih enot, prevzem pošilk itd.).

Članom odborov internirancev se zagotovi vse potrebno za komuniciranje po pošti in telegrafu z oblastmi, ki jih pridržujejo, silami zaščitnicami, Mednarodnim odborom Rdečega križa in njihovimi delegati ter organizacijami za pomoč internirancem. Članom odbora v delovnih enotah se prav tako zagotovi vse potrebno za komuniciranje z odborom internirancev v glavnem kraju interniranja. Tako komuniciranje se ne omejuje in se ne šteje za del kvote iz 107. člena.

Članom odborov internirancev, ki so premeščeni, se zagotovi dovolj časa, da svoje naslednike seznani s tekočimi zadevami.

VIII. POGlavJE

STIKI Z ZUNANJIM SVETOM

105. ČLEN

Sile, ki pridržujejo zaščitene osebe, takoj po interniranju seznanijo internirance, silo, ki ji pripadajo, in njihovo silo zaščitnico s sprejetimi ukrepi za izvajanje določb tega poglavja. Sile, ki pridržujejo zaščitene osebe, obvestijo te strani tudi o vseh poznejših spremembah teh ukrepov.

106. ČLEN

Vsakemu internirancu se takoj po interniranju ali najpozneje teden dni po prihodu v kraj interniranja in tudi ob boleznih ali premestitvi v drug kraj interniranja ali bolnišnico omogoči, da pošlje neposredno svoji družini in osrednji agenciji iz 140. člena dopisnico o interniranju, ki je, če je le mogoče, podobna vzorcu, priloženemu tej konvenciji, in s katero jih obvesti o svojem pridržanju, naslovu in zdravstvenem stanju. Dopisnice se pošljejo čim prej in se nikakor ne smejo zadrževati.

107. ČLEN

Interniranci smejo pošiljati ter prejemati pisma in dopisnice. Če sila, ki pridržuje internirance, meni, da je treba omejiti število pisem in dopisnic, ki jih pošlje vsak interniranec, to število ne sme biti manjše od dveh pisem in štirih dopisnic na mesec; oblikovati jih je treba tako, da so čim bolj podobni vzorcem, priloženim tej konvenciji. Če je treba omejiti korespondenco, naslovljeno na internirance, to omejitev lahko odredi samo sila, ki ji interniranci pripadajo, lahko tudi na zahtevo sile, ki jih pridržuje. Pisma in dopisnice se pošljejo v razumnem roku; ne smejo se zadrževati iz disciplinskih razlogov.

Interniranci, ki so dolgo brez novic ali jih od svojih sorodnikov ne morejo prejemati ali jim jih pošiljati po redni pošti, in tudi tisti, ki so zelo oddaljeni od svojih domov, smejo pošiljati telegrame, pri čemer stroške plačajo v valuti, ki jim je na voljo. To določbo lahko uporabijo tudi v nujnih primerih.

Interniranci si praviloma dopisujejo v svojem jeziku. Strani v spopadu lahko dovolijo dopisovanje v drugih jezikih.

108. ČLEN

Interniranci smejo po pošti ali drugače prejemati osebne ali skupinske pošiljke, ki vsebujejo zlasti hrano, oblačila, zdravila, medicinske pripomočke in tudi knjige ter predmete za njihove verske, izobraževalne ali rekreativne potrebe. Take pošiljke nikakor ne odvezujejo sile, ki pridržuje

internirance, njenih obveznosti po tej konvenciji.

Če je treba zaradi vojaške nujnosti omejiti količino takih pošilk, se o tem ustrezno obvestita sila zaščitnica in Mednarodni odbor Rdečega križa ali vsaka druga organizacija, ki pomaga internirancem in je odgovorna za pošiljanje teh pošilk.

Načini pošiljanja osebnih in skupinskih pošilk se po potrebi določijo s posebnimi sporazumi med temi silami, ki nikakor ne smejo odlašati z razdelitvijo poslane pomoči internirancem. Knjige se ne smejo pošiljati skupaj s hrano ali oblačili. Zdravila in medicinski pripomočki se praviloma pošiljajo v skupinskih pošilkah.

109. ČLEN

Če strani v spopadu med seboj nimajo sklenjenih posebnih sporazumov o načinih prejemanja in razdeljevanja pošilk skupinske pomoči, se uporablja pravilnik o skupinski pomoči, ki je priložen tej konvenciji.

Navedeni posebni sporazumi nikakor ne omejujejo pravice odbora internirancev do prevzemanja pošilk skupinske pomoči, ki so namenjene internirancem, njihovega razdeljevanja in razpolaganja z njimi v korist prejemnikov.

Taki sporazumi prav tako ne omejujejo pravice predstavnikov sil zaščitnic, Mednarodnega odbora Rdečega križa ali vsake druge organizacije, ki pomaga internirancem in je odgovorna za pošiljanje skupinskih pošilk, do nadziranja razdeljevanja teh pošilk prejemnikom.

110. ČLEN

Vse pošiljke pomoči, namenjene internirancem, se oprostijo vseh uvoznih, carinskih in drugih dajatev.

Vse po pošti poslane pošiljke, tudi paketi pomoči in denarne pošiljke, ki prihajajo iz drugih držav in so naslovljene na internirance ali jih pošiljajo interniranci neposredno ali prek informacijskih uradov iz 136. člena in osrednje agencije za obveščanje iz 140. člena, se oprostijo poštnine v izvorni državi, ciljni državi in vmesnih državah. Zato oprostitev, ki jo določajo Svetovna poštna konvencija iz leta 1947 in sporazumi Svetovne poštne zveze za korist civilnih oseb sovražnikovega državljanstva, pridržanih v taboriščih ali civilnih zaporih, velja tudi za druge internirance, ki jih ščiti ta konvencija. Države, ki niso podpisnice navedenih sporazumov, morajo zagotoviti oprostitve dajatev pod enakimi pogoji.

Stroške prevoza pošilk pomoči, ki so namenjene internirancem in se zaradi teže ali drugega vzroka ne morejo poslati po pošti, na vseh ozemljih pod svojim nadzorom krije sila, ki pridržuje internirance. Druge sile, ki so pogodbenice te konvencije, krijejo stroške prevoza na svojih ozemljih.

Stroške v zvezi s prevozom takih pošilk, ki niso zajeti v prejšnjih odstavkih, krijejo pošiljatelji.

Visoke pogodbenice si prizadevajo kar najbolj zmanjšati pristojbine za telegrame, ki jih pošiljajo interniranci ali so nanje naslovljeni.

111. ČLEN

Če vojaške operacije preprečijo silam, da bi izpolnile svoje obveznosti zagotavljanja prevoza pošte in pošilk pomoči, kot določajo 106., 107., 108. in 113. člen, lahko sile zaščitnice, Mednarodni odbor Rdečega križa ali vsaka druga organizacija, ki jo strani v spopadu pravilno odobrijo, prevzame prevoz teh pošilk z ustreznimi sredstvi (vlak, motorna vozila, plovila, zrakoplov itd.). Visoke pogodbenice si za to prizadevajo priskrbeti ta prevozna sredstva in jim dovoliti prehod, zlasti z izdajo potrebnih dovolilnic.

Tak prevoz se lahko uporablja tudi za pošiljanje:

- a) korespondence, seznamov in poročil, ki si jih izmenjujejo osrednja agencija za obveščanje iz 140. člena in nacionalni uradi iz 136. člena;
- b) korespondence in poročil o internirancih, ki si jih sile zaščitnice, Mednarodni odbor Rdečega križa in druge organizacije, ki pomagajo internirancem, izmenjujejo s svojimi delegati ali stranmi v spopadu.

Te določbe v ničemer ne omejujejo pravice katere koli strani v spopadu, da organizira druga prevozna sredstva, če tako želi, in izdaja dovolilnice za ta prevozna sredstva pod vzajemno dogovorjenimi pogoji.

Stroške, ki nastanejo pri uporabi teh prevoznih sredstev, sorazmerno s pomembnostjo pošilk krijejo strani v spopadu, katerih državljani imajo od teh pošilk koristi.

112. ČLEN

Cenzura korespondence, ki je naslovljena na internirance ali ki jo ti pošiljajo, se opravi čim hitreje.

Pregled pošilk, namenjenih internirancem, se ne opravlja v razmerah, v katerih bi se blago v pošilkah pokvarilo. Pregled se opravi v prisotnosti naslovnika ali osebe, internirane skupaj z njim, ki jo naslovnik za to pravilno pooblasti. Dostava osebnih ali skupinskih pošilk internirancem se ne sme odlašati z izgovorom o težavah s cenzuro.

Vsaka prepoved dopisovanja, ki jo odredijo strani v spopadu iz vojaških ali političnih razlogov, je le začasna in čim krajša.

113. ČLEN

Sile, ki pridržujejo zaščitene osebe, prek sile zaščitnice ali osrednje agencije iz 140. člena ali kako drugače zagotovijo vse potrebno za pošiljanje oporok, pooblastil, dovoljenj ali drugih dokumentov, ki so namenjeni internirancem ali jih ti pošiljajo.

Sile, ki pridržujejo internirance, vedno omogočijo pripravo in overitev teh dokumentov v predpisani pravni obliki v imenu internirancev; internirancem omogočijo zlasti posvetovanje s pravnikom.

114. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, jim zagotovi vse potrebno za upravljanje njihovega premoženja, če to omogočajo internacijske razmere in ni v nasprotju z veljavno zakonodajo. V nujnih primerih in če okoliščine to dopuščajo, jim ta sila lahko dovoli odhod iz kraja interniranja.

115. ČLEN

Vedno kadar je interniranec stranka v postopku, ki ga vodi katero koli sodišče, sila, ki ga pridržuje, na njegovo zahtevo obvesti sodišče o njegovem pridržanju in v zakonskih omejitvah zagotovi sprejetje vseh potrebnih ukrepov za preprečevanje kakršne koli škode, ki bi jo ta interniranec lahko utrpel zaradi internacije v zvezi s pripravo ali vodenjem zadeve ali izvršitvijo sodbe sodišča.

116. ČLEN

Vsak interniranec sme redno in kolikor je mogoče pogosto sprejemati obiskovalce, zlasti bližnje

sorodnike.

Kolikor je to mogoče, smejo interniranci v nujnih primerih obiskati svoj dom, zlasti ob smrti ali hudi bolezni katerega od sorodnikov.

IX. POGLAVJE

KAZENSKE IN DISCIPLINSKE SANKCIJE

117. ČLEN

Ob upoštevanju določb tega poglavja veljajo za internirance, ki med internacijo storijo kršitev, zakoni, ki veljajo na ozemlju, kjer so pridržani.

Če splošni zakoni, predpisi in ukazi dejanja, ki jih storijo interniranci, določajo za kazniva, pri čemer enaka dejanja niso kazniva, kadar jih storijo osebe, ki niso interniranci, se taka dejanja kaznujejo le disciplinsko.

Interniranec se za isto dejanje ali na podlagi iste obtožbe lahko kaznuje le enkrat.

118. ČLEN

Sodišča ali oblasti pri določanju kazni kar najbolj upoštevajo dejstvo, da obdolženec ni državljan sile, ki ga pridržuje. Lahko omilijo kazen, predpisano za kršitev, ki je interniranec obdolžen, niso pa dolžni uporabiti najnižje predpisane kazni.

Zapiranje v prostore brez dnevne svetlobe in na splošno vse oblike okrutnosti so brez izjeme prepovedani.

Z interniranci, ki so prestali disciplinsko ali sodno kazen, se ne ravna drugače kot z drugimi interniranci.

Čas trajanja preventivnega pridržanja interniranca se všteje v njegovo disciplinsko ali sodno kazen, ki vključuje odvzem prostosti.

Odbori internirancev so obveščeni o vseh sodnih postopkih proti internirancem in o njihovem izidu.

119. ČLEN

Internirancem se lahko izrečejo te disciplinske kazni:

1. denarna kazen do največ 50 odstotkov zneska, ki ga interniranec prejme na podlagi določb 95. člena v obdobju, ki ni daljše od tridesetih dni;
2. ukinitve ugodnosti, dodeljenih poleg obravnave, ki jo določa ta konvencija;
3. težaško delo v zvezi z vzdrževanjem kraja interniranja, ki ne presega dveh ur dnevno;
4. pripor.

Disciplinske kazni nikakor ne smejo biti nečloveške, surove ali nevarne za zdravje internirancev. Upoštevati je treba internirančevo starost, spol in zdravstveno stanje.

Trajanje posamezne kazni nikakor ne sme preseči tridesetih zaporednih dni, tudi če se interniranec obravnava zaradi več disciplinskih prekrškov, ki so lahko povezani ali ne.

120. ČLEN

Interniranci, ki so ujeti pri pobegu ali poskusu pobega, se za to dejanje kaznujejo samo disciplinsko, tudi če gre za ponovno kršitev.

Ne glede na tretji odstavek 118. člena so interniranci, ki so kaznovani zaradi pobega ali poskusa pobega, lahko pod posebnim nadzorom, ki se izvaja v kraju interniranja in ne odpravlja nobenih zaščitnih ukrepov po tej konvenciji, pod pogojem, da tak nadzor ne ogroža njihovega zdravja.

Interniranci, ki pomagajo pri pobegu ali poskusu pobega ali napeljujejo nanj, se kaznujejo le disciplinsko.

121. ČLEN

Pobeg ali poskus pobega, tudi ponovni, ne velja za oteževalno okoliščino, kadar je interniranec preganjan zaradi kršitve, storjene med pobegom.

Strani v spopadu zagotovijo, da so pristojne oblasti prizanesljive pri odločanju, ali se kršitev kaznuje disciplinsko ali sodno, zlasti glede dejanj v zvezi s pobegom, uspelim ali ne.

122. ČLEN

Dejanja, ki pomenijo disciplinsko kršitev, se takoj preiščejo. To pravilo se uporablja zlasti pri pobegu ali poskusu pobega. Znova ujeti interniranci se čim prej predajo pristojnim oblastem.

Pri disciplinskih kršitvah se vsem internirancem pripor med čakanjem na sojenje kar najbolj skrajša in ne traja več kot štirinajst dni. Čas trajanja pripora se vedno všteje v kazen odvzema prostosti.

Določbe 124. in 125. člena veljajo za internirance, ki v priporu čakajo na sojenje zaradi disciplinskih kršitev.

123. ČLEN

Brez poseganja v pristojnost sodišč in visokih oblasti lahko disciplinske kazni izreka le poveljnik kraja interniranja ali odgovorni častnik, na katerega je poveljnik prenesel svoja disciplinska pooblastila, ali častnik, ki ga nadomešča.

Pred izrekom disciplinske kazni je treba obdolženega interniranca natančno obvestiti o kršitvi, ki je obdolžen, in mu omogočiti, da pojasni svoje ravnanje in se zagovarja. Dovolj se mu, da povabi priče in po potrebi zahteva storitve usposobljenega tolmača. Odločitev se razglasi v prisotnosti obdolženca in člana odbora internirancev.

Čas od izreka disciplinske kazni do njene izvršitve ne sme biti daljši od meseca dni.

Če je internirancu izrečena še kakšna disciplinska kazen, morajo med izvrševanjem ene in druge kazni preteči najmanj trije dnevi, če katera od teh kazni traja deset dni ali več.

Poveljnik kraja interniranja vodi evidenco izrečenih disciplinskih kazni, ki je na voljo za vpogled predstavnikom sile zaščitnice.

124. ČLEN

Interniranci se nikakor ne smejo premeščati v ustanove za prestajanje kazni (zapore, kazenske zavode, kaznilnice itd.), da bi tam prestajali disciplinske kazni.

Vsi prostori za prestajanje disciplinskih kazni so v skladu s higienskimi zahtevami; v njih je zagotovljena ustrezna posteljnina.

Internirancem, ki prestajajo kazen, se omogoči vzdrževanje osebne higiene.

Internirane ženske, ki prestajajo disciplinsko kazen, so zaprte v prostorih, ločenih od prostorov, v katerih so internirani moški, in so pod neposrednim nadzorom žensk.

125. ČLEN

Interniranci, ki so disciplinsko kaznovani, se smejo gibati in smejo biti na svežem zraku najmanj dve uri na dan.

Na svojo zahtevo so lahko prisotni na dnevnih zdravniških pregledih. Deležni so oskrbe, ki jo potrebujejo zaradi svojega zdravstvenega stanja, in se po potrebi premestijo v ambulantno v kraju interniranja ali v bolnišnico.

Smejo brati in pisati ter pošiljati in prejemati pisma. Njihovi paketi in denarne pošiljke se lahko zadržijo do konca prestajanja kazni; do takrat se zanje zadolži odbor internirancev, ki pokvarljivo blago iz paketov preda ambulantni.

Nobenemu internirancu, ki je disciplinsko kaznovan, se ne smejo odvzeti ugodnosti po določbah 107. in 143. člena te konvencije.

126. ČLEN

Določbe 71. do vključno 76. člena se smiselno uporabljajo za postopke proti internirancem, ki so na državnem ozemlju sile, ki jih pridržuje.

X. POGLAVJE

PREMESTITVE INTERNIRANCEV

127. ČLEN

Premestitev internirancev se vedno opravi človeško. Premestitev se praviloma opravi z vlakom ali drugimi prevoznimi sredstvi v razmerah, ki so najmanj enake tistim pri premeščanju oboroženih sil sile, ki pridržuje internirance. Če je treba take premestitve izjemoma opraviti peš, se lahko opravijo le, če so interniranci dobrega zdravja in pri tem nikakor niso izpostavljeni pretiranim naporom.

Sila, ki pridržuje internirance, jim med premestitvijo zagotovi dovolj pitne vode in hrane, ki je ustrezna glede količine, kakovosti in raznovrstnosti, da se ohrani njihovo dobro zdravstveno stanje, in tudi potrebna oblačila, ustrezno zavetje in potrebno zdravstveno oskrbo. Sila, ki pridržuje internirance, sprejme vse ustrezne ukrepe, da zagotovi njihovo varnost pri premestitvi, že pred odhodom pa sestavi popoln seznam internirancev, ki se premeščajo.

Bolni, ranjeni ali onemogli interniranci in porodnice se ne premeščajo, če bi potovanje resno ogrozilo njihovo zdravje, razen če je to nujno zaradi njihove varnosti.

Če se območje bojevanja približuje kraju interniranja, se interniranci iz tega kraja premestijo le, če se premestitev lahko opravi dovolj varno ali če bi vztrajanje v kraju interniranja zanje pomenilo večje tveganje kot sama premestitev.

Pri odločanju o premestitvi sila, ki pridržuje internirance, upošteva njihove interese, predvsem pa ne stori ničesar, s čimer bi otežila njihovo repatriacijo ali vrnitev domov.

128. ČLEN

Pri premestitvi je treba internirance uradno obvestiti o odhodu in novem poštnem naslovu.

Obveščeni morajo biti pravočasno, da lahko pripravijo prtljago in obvestijo bližnje sorodnike.

S seboj smejo vzeti osebne predmete, korespondenco in pakete, ki so prispeli zanje. Teža prtljage se po potrebi lahko omeji zaradi razmer premestitve, nikakor pa ne na manj kot petindvajset kilogramov na interniranca.

Korespondenca in paketi, naslovljeni na njihov prejšnji kraj interniranja, se jim pošljejo brez odlašanja.

Poveljnik kraja interniranja sprejme v soglasju z odborom internirancev potrebne ukrepe za zagotavljanje prevoza skupne lastnine internirancev in prtljage, ki je interniranci zaradi omejitev na podlagi drugega odstavka tega člena ne morejo vzeti s seboj.

XI. POGLAVJE

SMRT

129. ČLEN

Oporoke internirancev sprejemajo v hrambo pristojne oblasti; ob smrti interniranca se njegova oporoka brez odlašanja preda osebi, ki jo je pokojni predhodno določil.

Smrt interniranca vedno potrdi zdravnik; pripravi se poročilo o smrti, v katerem so navedeni vzrok smrti in okoliščine, v katerih je smrt nastopila.

Uradno potrdilo o smrti, vpisano v register, se sestavi v skladu s postopkom, ki velja na ozemlju kraja interniranja, njegova overjena kopija pa se brez odlašanja pošlje sili zaščitnici in osrednji agenciji iz 140. člena.

130. ČLEN

Oblasti, ki pridržujejo internirance, zagotovijo, da so interniranci, ki umrejo med internacijo, dostojno pokopani, če je le mogoče v skladu z obredi veroizpovedi, ki so ji pripadali, ter da se njihovi grobovi spoštujejo, ustrezno vzdržujejo in označijo tako, da jih je vedno mogoče prepoznati.

Umrli interniranci se pokopljejo v posamične grobove, razen če jih je treba zaradi nujnih higienskih razlogov ali veroizpovedi pokojnika ali če je to v skladu s pokojnikovo izrecno željo po upepelitvi. Pri upepelitvi se v potrdilo o smrti vpiše zaznamek o upepelitvi in razlog zanj. Pepel hranijo oblasti, ki pridržujejo internirance, in ga na zahtevo čim prej predajo bližnjim sorodnikom.

Takoj ko okoliščine to dopuščajo, najpozneje pa ob končanju sovražnosti sila, ki pridržuje internirance, prek informacijskih uradov iz 136. člena pošlje sezname grobov umrlih internirancev silam, ki so jim umrli interniranci pripadali. Ti sezname vsebujejo vse podatke, ki so potrebni za identifikacijo umrlih internirancev, in točen kraj njihovih grobov.

131. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, takoj uradno preišče vsako smrt ali hujšo poškodbo interniranca, ki jo je povzročil ali za katero se sumi, da jo je povzročil stražar, drug interniranec ali katera koli druga oseba, pa tudi vsako drugo smrt, katere vzrok je neznan.

O takih primerih se takoj obvesti sila zaščitnica. Pridobijo se izpovedi morebitnih prič, nato pa se pripravi poročilo, ki vključuje te izpovedi, in se pošlje sili zaščitnici.

Če se s preiskavo ugotovi krivda ene osebe ali več oseb, sila, ki pridržuje internirance, stori vse potrebno za sodni pregon odgovorne osebe ali oseb.

XII. POGLAVJE

OSVOBODITEV, REPATRIACIJA IN NASTANITEV V NEVTRALNI DRŽAVI

132. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, vsakega interniranca osvobodi takoj, ko ni več vzrokov za njegovo internacijo.

Strani v spopadu si poleg tega med trajanjem sovražnosti prizadevajo skleniti sporazume o osvoboditvi, repatriaciji, vrnitvi v kraj prebivališča ali nastanitvi v nevtralni državi za nekatere skupine internirancev, zlasti otroke, nosečnice, matere z dojenčki in majhnimi otroki, ranjence, bolnike in internirance, ki so že dolgo časa pridržani.

133. ČLEN

Internacija preneha čim prej po končanju sovražnosti.

Interniranci na ozemlju ene od strani v spopadu, proti katerim se vodi kazenski postopek zaradi kršitev, ki se ne kaznujejo samo disciplinsko, se lahko pridržijo do konca tega postopka, in če je zaradi okoliščin to potrebno, do izteka kazni. Enako velja za internirance, ki so bili že prej obsojeni na kazen odvzema prostosti.

Po dogovoru med silo, ki pridržuje internirance, in silami, na katere se to nanaša, se po končanju sovražnosti ali okupacije ozemlja ustanovijo komisije za iskanje razkropljenih internirancev.

134. ČLEN

Visoke pogodbenice si po končanju sovražnosti ali okupacije prizadevajo zagotoviti vrnitev vseh internirancev v njihov zadnji kraj prebivanja ali olajšati njihovo repatriacijo.

135. ČLEN

Sila, ki pridržuje internirance, krije stroške vrnitve osvobojenih internirancev v kraje, kjer so prebivali, ko so bili internirani, ali če so bili prijeti med potovanjem ali na odprtem morju, stroške dokončanja njihovega potovanja ali vrnitve v odhodni kraj.

Kadar sila, ki pridržuje internirance, osvobojenemu internirancu, ki je imel prej na njenem ozemlju stalno prebivališče, ne dovoli prebivati na svojem ozemlju, ta sila krije stroške repatriacije tega interniranca. Če se interniranec želi vrniti v svojo državo na lastno odgovornost ali zahtevo vlade sile, ki ji pripada, sili, ki ga pridržuje, ni treba kriti stroškov njegovega potovanja zunaj njenega ozemlja. Sili, ki pridržuje internirance, ni treba plačati stroškov repatriacije interniranca, ki je bil interniran na lastno zahtevo.

Če se interniranci premestijo v skladu s 45. členom, se sila, ki jih premesti, in sila, ki jih sprejme, dogovorita o medsebojni razdelitvi prej navedenih stroškov.

Navedeno ne posega v posebne sporazume, ki jih lahko sklenejo strani v spopadu v zvezi z izmenjavo in repatriacijo svojih državljanov, ki so v sovražnikovih rokah.

V. ODDELEK

INFORMACIJSKI URADI IN OSREDNJA AGENCIJA

136. ČLEN

Ob začetku spopada in v vseh primerih okupacije vsaka stran v spopadu ustanovi uradni informacijski urad, ki je odgovoren za prejemanje in pošiljanje informacij v zvezi z zaščitnimi osebami pod njeno oblastjo.

Vsaka stran v spopadu svojemu informacijskemu uradu kar najhitreje pošlje informacije o vsakem ukrepu, ki ga sprejme v zvezi z zaščitenimi osebami, ki je priprta več kot dva tedna, poslana na prisilno bivanje ali internirana. Poleg tega od svojih različnih služb, ki se ukvarjajo s temi zadevami, zahteva, da navedeni urad takoj obvestijo o vseh spremembah, ki se nanašajo na te zaščitene osebe, kot so premestitev, izpustitev, osvoboditev, repatriacija, pobeg, sprejem v bolnišnico, rojstvo in smrt.

137. ČLEN

Vsak nacionalni urad prek sil zaščitnic ali osrednje agencije iz 140. člena takoj in kar najhitreje pošlje informacije v zvezi z zaščitnimi osebami silam, katerih državljani so te zaščitene osebe, ali silam, na ozemlju katerih so te osebe prebivale. Uradi prav tako odgovorijo na vse prejete poizvedbe glede zaščitnih oseb.

Informacijski uradi pošiljajo informacije o zaščiteni osebi, razen če bi pošiljanje teh informacij lahko škodovalo tej osebi ali njenim sorodnikom. Tudi v takem primeru se informacije ne smejo prikrivati osrednji agenciji, ki po seznanitvi z okoliščinami sprejme potrebne previdnostne ukrepe iz 140. člena.

Vsa pisna obvestila, ki jih izda kateri koli urad, so potrjena s podpisom ali žigom.

138. ČLEN

Informacije, ki jih prejema in pošilja nacionalni informacijski urad, so take, da omogočajo točno identifikacijo zaščitene osebe in hitro obveščanje bližnjih sorodnikov. Informacije v zvezi z vsako osebo zajemajo najmanj njen priimek, imena, kraj in datum rojstva, državljanstvo, zadnje prebivališče in posebne značilnosti, očetovo ime, dekliški priimek matere, datum in vrsto ukrepov, ki so bili sprejeti v zvezi s to osebo, pa tudi kraj, kjer so bili ti ukrepi sprejeti, naslov, kamor se ji lahko pošilja pošta, ter priimek, ime in naslov osebe, ki jo je treba obvestiti.

Prav tako se redno, če je le mogoče vsak teden, sporočajo informacije o zdravstvenem stanju hudo bolnih ali hudo ranjenih internirancev.

139. ČLEN

Vsak nacionalni informacijski urad je poleg tega odgovoren za zbiranje vseh osebnih dragocenosti, ki so jih pustile zaščitene osebe, navedene v 136. členu, zlasti tiste, ki so bile repatriirane ali osvobojene ali so pobegnile ali umrle; informacijski urad navedene dragocenosti neposredno ali po potrebi prek osrednje agencije pošlje osebami, ki jih to zadeva. Urad te predmete pošlje v zapečatenih paketih skupaj z izjavami, ki natančno dokazujejo identiteto osebe, ki so ji ti predmeti pripadali, in s popolnim seznamom vsebine paketa. O prejemih in odpremah takih dragocenosti se vodi podrobna evidenca.

140. ČLEN

V nevtralni državi se ustanovi osrednja agencija za obveščanje o zaščitnih osebami, zlasti

interniranih. Mednarodni odbor Rdečega križa, če se mu zdi potrebno, predlaga silam, na katere se to nanaša, ustanovitev agencije, kot jo določa 123. člen Ženevske konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949.

Naloga agencije je zbrati vse informacije, navedene v 136. členu, ki jih lahko pridobi po uradnih ali zasebnih poteh, in jih čim prej poslati državam, iz katerih udeležene osebe izvirajo ali v katerih imajo prebivališče, razen kadar bi tako pošiljanje škodilo osebam, na katere se informacije nanašajo, ali njihovim sorodnikom. Od strani v spopadu prejme vse potrebno za tako pošiljanje.

Visoke pogodbenice, zlasti tiste, katerih državljani uporabljajo storitve osrednje agencije, se zaprosijo za vso potrebno finančno pomoč za njeno delovanje.

Navedene določbe se nikakor ne razlagajo kot omejevanje humanitarne dejavnosti Mednarodnega odbora Rdečega križa in društev za pomoč iz 142. člena.

141. ČLEN

Nacionalni informacijski uradi in osrednja agencija za obveščanje so oproščeni plačila poštnine in deležni drugih oprostitev, določenih v 110. členu, če je mogoče, pa so oproščeni tudi plačevanja telegrafskih pristojbin ali se jim te vsaj občutno znižajo.

IV. DEL

IZVAJANJE KONVENCIJE

I. ODDELEK

SPLOŠNE DOLOČBE

142. ČLEN

Sile, ki pridržujejo zaščitene osebe, ob upoštevanju ukrepov, ki so po njihovem mnenju nujni za zagotovitev njihove varnosti ali zadovoljevanje katere koli druge razumne potrebe, zagotovijo predstavnikom verskih organizacij, društvom za pomoč ali kakršni koli drugi organizaciji, ki pomaga zaščitenim osebam, ali njihovim pravilno akreditiranim zastopnikom vse potrebno za obiskovanje zaščitenih oseb, delitev pomoči in potrebščin iz katerega koli vira za izobraževalne, rekreativne ali verske namene ali za pomoč pri organiziranju njihovega prostega časa v krajih interniranja. Taka društva ali organizacije se lahko ustanovijo na ozemlju sile, ki pridržuje zaščitene osebe, ali v kateri koli drugi državi, lahko pa so tudi mednarodne.

Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, lahko omeji število društev in organizacij, katerih delegati lahko opravljajo svoje naloge na njenem ozemlju in pod njenim nadzorom, vendar pod pogojem, da taka omejitev ne ovira učinkovite in zadostne pomoči vsem zaščitenim osebam.

Na tem področju se vedno priznava in upošteva poseben položaj Mednarodnega odbora Rdečega križa.

143. ČLEN

Predstavniki ali delegati sil zaščitnic imajo dovoljenje za obisk vseh krajev, kjer so zaščitene osebe, zlasti tistih, kjer so internirane, pridržane ali kjer delajo.

Imajo dostop do vseh prostorov, v katerih so zaščitene osebe, z njimi pa se lahko pogovarjajo brez prič s pomočjo tolmača ali brez njega.

Taki obiski se ne smejo prepovedati, razen zaradi vojaške nujnosti, in to le kot izjemen in začasen ukrep. Trajanje in pogostost teh obiskov nista omejena.

Predstavniki in delegati lahko popolnoma prosto izbirajo kraje, ki jih želijo obiskati. Sila, ki pridržuje zaščitene osebe, ali okupacijska sila, sila zaščitnica in po potrebi tudi sila, ki ji osebe, ki jih bodo obiskali, pripadajo, se lahko dogovorijo, da se obiskov smejo udeležiti rojaki internirancev.

Navedene pravice imajo tudi delegati Mednarodnega odbora Rdečega križa. Imenovanje delegatov odobri sila, ki upravlja ozemlja, na katerih bodo delegati opravljali svoje naloge.

144. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo v svojih državah v miru in vojni čim bolj širile poznavanje besedila te konvencije, zlasti da jo bodo vključile v programe vojaškega, in če je le mogoče tudi civilnega usposabljanja, tako da se z njenimi načeli lahko seznani vse prebivalstvo.

Vse civilne, vojaške, policijske ali druge oblasti, ki med vojno prevzamejo odgovornost za zaščitene osebe, morajo imeti besedilo konvencije in biti o njenih določbah posebej poučene.

145. ČLEN

Visoke pogodbenice si prek Švicarskega zveznega sveta, med sovražnostmi pa prek sil zaščitnic izmenjajo uradne prevode te konvencije ter zakone in druge predpise, ki jih lahko sprejmejo za zagotavljanje njene uporabe.

146. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo sprejele zakonodajo, potrebno za zagotovitev učinkovitih kazenskih sankcij za osebe, ki storijo ali ukažejo storiti katero koli od hudih kršitev te konvencije, ki so opredeljene v naslednjem členu.

Vsaka visoka pogodbenica mora poiskati osebe, ki so domnevno storile ali ukazale storiti tako hudo kršitev, in jih privedi pred svoje sodišče ne glede na njihovo državljanstvo. Če se ji zdi ustreznejše, jih lahko v skladu z določbami svoje zakonodaje izroči v sojenje drugi visoki pogodbenici, če ta zadostno izkaže utemeljene obtožbe proti njim.

Vsaka visoka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za preprečevanje vseh dejanj, ki so v nasprotju z določbami te konvencije in niso hude kršitve, opredeljene v naslednjem členu.

Obdolžencem se vedno zagotovijo pravna jamstva glede sodnega postopka in obrambe, ki niso manj ugodna od tistih iz 105. člena in nadaljnjih členov Ženevske konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949.

147. ČLEN

Huda kršitev iz prejšnjega člena je katero koli od teh dejanj, če je storjeno zoper osebe ali premoženje, ki jih ščiti konvencija: naklepno pobijanje, mučenje ali nečloveško ravnanje, vključno z biološkimi poskusi, naklepno povzročanje velikega trpljenja, hudih telesnih poškodb ali okvar zdravja, protipravna deportacija ali premestitev ali protipravno pridržanje zaščitene osebe, prisila zaščitene osebe, da služi v oboroženih silah sovražne sile, ali naklepen odvzem pravice zaščiteni osebi do poštenega in rednega sojenja po tej konvenciji, jemanje talcev in obsežno uničevanje in prilaščanje premoženja, ki ju vojaška nujnost ne upravičuje ter sta storjena protipravno in samovoljno.

148. ČLEN

Nobeni visoki pogodbenici ni dovoljeno, da sebe ali drugo visoko pogodbenico odveže kakršne koli odgovornosti v zvezi s kršitvami iz prejšnjega člena, ki jo ima sama ali druga visoka pogodbenica.

149. ČLEN

Na zahtevo ene od strani v spopadu se ob vsaki domnevni kršitvi konvencije uvede preiskava na način, o katerem se dogovorijo zainteresirane strani.

Če se dogovor o postopku preiskave ne doseže, se strani sporazumejo o izbiri razsodnika, ki določi nadaljnji postopek.

Ko se ugotovi kršitev, jo strani v spopadu zatrejo in čim prej kaznujejo.

II. ODDELEK

KONČNE DOLOČBE

150. ČLEN

Ta konvencija je sestavljena v angleškem in francoskem jeziku. Besedili sta enako verodostojni. Švicarski zvezni svet zagotovi uradna prevoda konvencije v ruski in španski jezik.

151. ČLEN

Danes sprejeta konvencija je na voljo za podpis do 12. februarja 1950 za sile, ki so imele predstavnike na konferenci, ki se je začela v Ženevi 21. aprila 1949.

152. ČLEN

Ta konvencija se čim prej ratificira, listine o ratifikaciji pa se deponirajo v Bernu.

O deponiranju vsake listine o ratifikaciji se sestavi zapisnik, overjeno kopijo zapisnika pa Švicarski zvezni svet pošlje vsem silam, v imenu katerih je bila konvencija podpisana ali ki so ga o svojem pristopu uradno obvestile.

153. ČLEN

Ta konvencija začne veljati šest mesecev po deponiranju najmanj dveh listin o ratifikaciji.

Zatem za vsako visoko pogodbenico začne veljati šest mesecev po deponiranju njene listine o ratifikaciji.

154. ČLEN

V odnosih med silami, ki jih zavezuje Haaška konvencija o zakonih in običajih vojne na kopnem, bodisi da gre za konvencijo z dne 29. julija 1899 bodisi za tisto z dne 18. oktobra 1907, in so pogodbenice te konvencije, ta konvencija dopolnjuje II. in III. poglavje pravilnika, ki je priložen prej

navedenima haaškima konvencijama.

155. ČLEN

K tej konvenciji lahko po dnevu začetka veljavnosti pristopi vsaka sila, v imenu katere ni bila podpisana.

156. ČLEN

O pristopu se uradno pisno obvesti Švicarski zvezni svet, pristop pa začne učinkovati šest mesecev po dnevu prejema uradnega obvestila o pristopu.

Švicarski zvezni svet obvesti o pristopu vse sile, v imenu katerih je bila konvencija podpisana ali ki so ga o svojem pristopu uradno obvestile.

157. ČLEN

Ob nastopu razmer iz 2. in 3. člena imajo deponiranje listin o ratifikaciji, ki ga strani v spopadu opravijo pred začetkom sovražnosti ali okupacije ali po tem, in uradna obvestila o pristopu, ki jih pošljejo pred začetkom sovražnosti ali okupacije ali po tem, takojšnji učinek. Švicarski zvezni svet kar najhitreje pošlje obvestilo o ratifikacijah ali pristopih strani v spopadu.

158. ČLEN

Vsaka visoka pogodbenica lahko odpove to konvencijo.

Uradno pisno obvestilo o odpovedi se pošlje Švicarskemu zveznemu svetu, ki ga pošlje vladam vseh visokih pogodbenic.

Odpoved začne učinkovati leto dni po dnevu, ko je Švicarski zvezni svet o njej uradno obveščen. Odpoved, o kateri se pošlje uradno obvestilo v času, ko sila, ki jo je sporočila, sodeluje v spopadu, ne učinkuje, dokler ni sklenjen mir in niso končani postopki v zvezi z osvoboditvijo, repatriacijo in ponovno nastanitvijo oseb, ki jih ta konvencija ščiti.

Odpoved velja samo za silo, ki jo sporoči. Ne vpliva na obveznosti, ki še naprej zavezujejo strani v spopadu na podlagi načel mednarodnega prava, kot izhajajo iz običajev, ustaljenih med civiliziranimi narodi, zakonov človečnosti in zapovedi javne vesti.

159. ČLEN

Švicarski zvezni svet to konvencijo registrira pri Sekretariatu Organizacije združenih narodov. Švicarski zvezni svet Sekretariat Organizacije združenih narodov obvešča o vseh ratifikacijah, pristopih in odpovedih, ki jih prejme v zvezi s to konvencijo.

V POTRDATEV TEGA so podpisani, ki so predložili ustrezna pooblastila, podpisali to konvencijo.

SESTAVLJENO v Ženevi 12. avgusta 1949 v angleškem in francoskem jeziku. Izvirnik se hrani v arhivu Švicarske konfederacije. Švicarski zvezni svet pošlje overjeno kopijo konvencije vsaki državi podpisnici in vsaki državi, ki pristopi k njej.

PRILOGA I

OSNUTEK SPORAZUMA O BOLNIŠNIČNIH IN VARNIH OBMOČJIH IN KRAJIH

1. ČLEN

Bolnišnična in varna območja so namenjena samo osebam iz 23. člena Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949 in 14. člena Ženevske konvencije o zaščiti civilnih oseb med vojno z dne 12. avgusta 1949 ter osebju, ki je zadolženo za organizacijo in upravljanje teh območij in krajev ter oskrbo tam nastanjenih oseb.

Kljub temu imajo osebe, ki stalno prebivajo na teh območjih, pravico ostati tam.

2. ČLEN

Osebe, ki v kakršni koli vlogi prebivajo na bolnišničnem in varnem območju, ne smejo niti znotraj niti zunaj njega opravljati del, neposredno povezanih z vojaškimi operacijami ali proizvodnjo vojaškega materiala.

3. ČLEN

Sila, ki ustanovi bolnišnično in varno območje, sprejme vse potrebne ukrepe za prepoved dostopa vsem osebam, ki nimajo pravice do prebivanja na njem ali vstopa nanj.

4. ČLEN

Bolnišnična in varna območja izpolnjujejo te pogoje:

- a) obsegajo le manjši del ozemlja, ki ga upravlja sila, ki jih je ustanovila;
- b) glede na možnosti nastanitve so redko poseljena;
- c) oddaljena so od vseh vojaških ciljev in na njih ni nobenih vojaških ali velikih industrijskih objektov ali upravnih ustanov;
- d) niso na območjih, ki bi zelo verjetno lahko postala pomembna za vodenje vojne.

5. ČLEN

Za bolnišnična in varna območja veljajo te obveznosti:

- a) oskrbovalne poti in prevozna sredstva, ki so na njih, se ne uporabljajo za prevoz vojaškega osebja ali materiala, niti v tranzitu;
- b) nikakor se ne branijo z vojaškimi sredstvi.

6. ČLEN

Bolnišnična in varna območja se označijo s poševnimi rdečimi progami na beli podlagi, nameščeni na zgradbah in zunanji meji območja.

Območja, ki so namenjena samo ranjencem in bolnikom, se lahko označijo z rdečim križem (rdečim polmesečem, rdečim levom in soncem) na beli podlagi.

Ponoči so lahko podobno označena z ustrezno osvetlitvijo.

7. ČLEN

Sile že v miru ali na začetku sovražnosti pošljejo vsem visokim pogodbenicam seznam bolnišničnih in varnih območij, ustanovljenih na ozemljih pod njihovo oblastjo. Obvestijo jih tudi o vsakem novem območju, ustanovljenem med sovražnostmi.

Takoj ko nasprotna stran prejme navedeno obvestilo, je območje pravilno ustanovljeno.

Če nasprotna stran meni, da pogoji iz tega sporazuma niso izpolnjeni, lahko priznanje območja zavrne, pri čemer mora o tem nemudoma obvestiti stran, ki je za to območje odgovorna, lahko pa svoje priznanje takega območja pogojuje z uvedbo nadzora iz 8. člena.

8. ČLEN

Vsaka sila, ki je priznala eno ali več bolnišničnih in varnih območij, ki jih je ustanovila nasprotna stran, ima pravico zahtevati, da posebna komisija ali več posebnih komisij preveri, ali območja izpolnjujejo pogoje in obveznosti iz tega sporazuma.

Zato imajo člani posebnih komisij vedno prost dostop do različnih območij in lahko tudi stalno prebivajo tam. Zagotovi se jim vse potrebno za opravljanje njihovih nalog v zvezi s takim nadzorom.

9. ČLEN

Če posebne komisije ugotovijo kakršna koli dejstva, za katera menijo, da so v nasprotju z določbami tega sporazuma, na to opozorijo silo, ki območje upravlja, in določijo petdnevni rok za odpravo nepravilnosti.

O tem uradno obvestijo silo, ki je območje priznala.

Če sila, ki območje upravlja, po izteku tega roka ne upošteva opozorila, lahko nasprotna stran izjavi, da je ta sporazum v zvezi s tem območjem ne zavezuje več.

10. ČLEN

Vsaka sila, ki vzpostavi eno ali več bolnišničnih in varnih območij, ter nasprotne strani, ki so bile obveščene o obstoju teh območij, imenujejo člane posebnih komisij iz 8. in 9. člena ali pa jih imenujejo sile zaščitnice ali druge nevtralne sile.

11. ČLEN

Bolnišnična in varna območja se nikakor ne smejo napasti. Strani v spopadu jih vedno zaščitijo in spoštujejo.

12. ČLEN

Med okupacijo ozemlja se bolnišnična in varna območja na tem ozemlju še naprej spoštujejo in uporabljajo kot taka.

Okupacijska sila lahko spremeni njihov namen pod pogojem, da sprejme vse ukrepe za zagotovitev varnosti oseb na njih.

13. ČLEN

Ta sporazum velja tudi za kraje, ki jih sile lahko uporabljajo za enake namene kot bolnišnična in varna območja

PRILOGA II

OSNUTEK PRAVILNIKA O SKUPINSKI POMOČI

1. ČLEN

Odbori internirancev lahko razdeljujejo pošiljke skupinske pomoči, za katere so odgovorni, vsem internirancem, ki so pod upravo kraja interniranja odbora internirancev, vključno s tistimi, ki so v bolnišnicah ali zaporih ali drugih ustanovah za prestajanje kazni.

2. ČLEN

Razdeljevanje pošiljk skupinske pomoči se opravi v skladu z navodili darovalcev in načrtom, ki ga pripravijo odbori internirancev. Razdeljevanje zalog zdravil in medicinskih pripomočkov se, če je le mogoče, opravi v soglasju z vojaškimi zdravniki z najvišjim činom, ki v bolnišnicah in ambulantah lahko ne upoštevajo teh navodil zaradi potreb bolnikov. V tako opredeljenih omejitvah se razdelitev vedno opravi pravično.

3. ČLEN

Člani odbora internirancev smejo odhajati na železniške postaje ali v ali na kraje, kamor prihajajo pošiljke pomoči, blizu krajev interniranja, da preverijo količino in kakovost prejetega blaga ter pripravijo podrobna poročila za darovalce.

4. ČLEN

Odborom internirancev se zagotovi vse potrebno za preverjanje, ali se je razdeljevanje skupinske pomoči v vseh pododdelkih in enotah njihovega kraja interniranja opravilo v skladu z njihovimi navodili.

5. ČLEN

Odbori internirancev smejo izpolniti obrazce ali vprašalnike, namenjene darovalcem, ki se nanašajo na pošiljke skupinske pomoči (razdelitev, potrebe, količine itd.), ali pa to naročijo članom odborov internirancev v delovnih enotah ali vojaškim zdravnikom z najvišjim činom v ambulantah ali bolnišnicah. Ti obrazci in vprašalniki se skrbno izpolnjeni brez odlašanja pošljejo darovalcem.

6. ČLEN

Zaradi rednega zagotavljanja pošiljk skupinske pomoči internirancem v krajih interniranja in zadovoljevanja potreb, ki bi lahko nastale zaradi prihoda novih internirancev, smejo odbori internirancev pripraviti in vzdrževati zadostne zaloge skupinske pomoči. Za to imajo na voljo ustrezna skladišča; vsako skladišče ima dve ključavnici: ključ ene ključavnice ima odbor internirancev, ključ druge pa poveljnik kraja interniranja.

7. ČLEN

Visoke pogodbenice in še zlasti sile, ki pridržujejo internirance,odobrijo, kolikor je le mogoče in ob upoštevanju predpisov o oskrbi prebivalcev s hrano, nakupe blaga na svojem ozemlju zaradi razdeljevanja skupinske pomoči internirancem. Prav tako omogočijo tudi prenos sredstev in izvajanje drugih finančnih, tehničnih ali upravnih ukrepov zaradi takih nakupov.

8. ČLEN

Navedene določbe ne ovirajo pravice internirancev, da prejemajo skupinsko pomoč pred svojim prihodom v kraj interniranja ali med premestitvijo, niti predstavnikov sile zaščitnice, Mednarodnega odbora Rdečega križa ali katere koli druge humanitarne organizacije, ki pomaga internirancem in je odgovorna za pošiljanje te pomoči, pri zagotavljanju razdeljevanja te pomoči prejemnikom s kakršnimi koli po njihovem mnenju primernimi sredstvi.

PRILOGA III

I. DOPISNICA O INTERNIRANJU

1. Sprednja stran

POŠTA CIVILNEGA INTERNIRANCA		Prosto poštnine
DOPISNICA		
<p>POMEMBNO</p> <p>To dopisnico mora izpolniti vsak interniranec takoj po interniranju in vsakič, ko se njegov naslov spremeni zaradi premestitve v drugi kraj interniranja ali bolnišnico.</p> <p>Ta dopisnica se razlikuje od posebne dopisnice, ki jo sme vsak interniranec poslati svojim sorodnikom.</p>	<p>OSREDNJA AGENCIJA ZA OBVEŠČANJE O ZAŠČITENIH OSEBAH</p> <p>MEDNARODNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA</p>	

2. Zadnja stran

Piši čitljivo in z velikimi tiskanimi črkami – 1. Državljanstvo		
2. Priimek	3. Imena (<i>v celoti izpisana</i>)	4. Očetovo ime
.....		
5. Datum rojstva	6. Kraj rojstva	
7. Poklic		
8. Naslov pred pridržanjem		
9. Naslov bližnjega sorodnika		
.....		
*10. Interniran dne: (ali) Prišel iz (bolnišnice itd.) dne:		
*11. Zdravstveno stanje		
12. Zdajšnji naslov		
13. Datum	14. Podpis	
* Nepotrebno prečrtaj – Ne dodajaj nobenih pripomb – Glej pojasnila na drugi strani dopisnice		

(Velikost dopisnice: 10 x 15 cm)

PRILOGA III

II. PISMO

SLUŽBA CIVILNIH INTERNIRANCEV

Prosto poštnine

Naslovník

Ulica in številka

Namembni kraj (z velikimi tiskanimi črkami)

Pokrajina ali okrožje

Država (z velikimi tiskanimi črkami)

Naslov kraja interniranja

Datum in kraj rojstva

Primek in ime

Pošiljatelj:

(Velikost pisma: 29 x 15 cm)

PRILOGA III

III. DOPISNICA

1. Sprednja
stran

<u>POŠTA CIVILNEGA INTERNIRANCA</u>		Prosto poštnine
DOPISNICA		
Pošiljatelj: Priimek in ime: Datum in kraj rojstva Naslov kraja interniranja	Naslovnik	
	Ulica in številka	
	<u>Namembni kraj</u> (z velikimi tiskanimi črkami)	
	Pokrajina ali okrožje	
	<i>Država (z velikimi tiskanimi črkami)</i>	

2. Zadnja
stran

Datum:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Piši samo po črtah in kolikor je mogoče čitljivo.

(Velikost dopisnice: 10 x 15 cm)